

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยสู่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติภายใต้บริบทสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในเขตกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และหลักการดำเนินการ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดสนับสนุนการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การฝึกอบรม
2. การหาประสิทธิภาพและการประเมินการฝึกอบรม
3. หลักการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศโดยวิธี Communicative Approach
4. ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การฝึกอบรม

1.1 ความหมายของการฝึกอบรม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

ทองฟู ชินะโชติ (2540: 2) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาพนักงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อการทำงานโดยมุ่งพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ การฝึกอบรมจึงเป็นกรรมวิธีอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนาพนักงาน

บุญคง หันจางสิทธิ์ (2541: 229) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าเป็นกรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานให้เกิดการพัฒนาในด้านความคิด การกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญ และทัศนคติต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับประสิทธิภาพในการทำงานและการผลิตในปัจจุบันและอนาคต หรือจะพูดเป็นภาษาเศรษฐศาสตร์ก็คือ เป็นกรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนผลผลิตส่วนเพิ่ม ของแรงงานทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ประวัตติ สมเป็น (2542: 3) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลให้เพิ่มพูนความถนัด ความรู้ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่องานหรือกิจกรรม จนกระทั่งเกิดเป็นนิสัย เพื่อให้เกิดการกระทำที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นการตอบสนองต่อเป้าประสงค์ของบุคคลและองค์การ

เพ็ชรี รุประวิเชตร์ (2546: 7) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล โดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และทัศนคติ (Attitudes)

อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สมหมาย แจ่มกระจ่าง (2548: 12) สรุปว่า การฝึกอบรม คือ การจัดการและพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีระบบในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งมีการฝึก เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถ เจตคติ และสร้างความพร้อมในการทำงานและดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2551: 10) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการในการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะ และแลกเปลี่ยนทัศนคติตามความมุ่งหวังที่กำหนดไว้อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งอาจเป็นการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือที่ทำงานก็ได้

ซึ่งสอดคล้องกับ ชูชัย สมितिไกร (2554: 5) ที่อธิบายว่า การฝึกอบรม (training) คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความรู้หรือเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) ความสามารถ (ability) และเจตคติ (attitude) ของบุคลากรอันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็นโครงการที่ถูกจัดขึ้นมาเพื่อช่วยให้พนักงานมีคุณสมบัติในการทำงานสูงขึ้น เช่น เป็นหัวหน้างานที่สามารถบริหารงานและบริหารผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดีขึ้น หรือเป็นช่างเทคนิคที่มีความสามารถในการซ่อมแซมเครื่องจักรได้ดีขึ้น เป็นต้น

การฝึกอบรม หมายถึง การจัดการอย่างเป็นระบบในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ทักษะ ทัศนคติ สำหรับใช้ในการทำงานในปัจจุบันและอนาคต (P. Nick Blanchard and James W. Thacker. 2007: 4) ซึ่งสอดคล้องกับ เรย์มอนด์ (Raymond. 2010: 3) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง โครงการที่บริษัทจัดขึ้นเพื่อสร้างสมรรถนะให้กับพนักงาน สมรรถนะดังกล่าว ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

อาจสรุปได้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการอย่างเป็นระบบที่องค์กรจัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้บุคคลเรียนรู้จนกระทั่งเกิดเป็นความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถในการทำงาน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรวมทั้งทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์ของพนักงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากขึ้นกว่าเดิมและบรรลุเป้าหมายขององค์กรต่อไป และการฝึกอบรมยังเป็นกระบวนการฝึกหัดงานขององค์กรจัดให้แก่บุคลากรใหม่เพื่อให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเกิดความชำนาญในเทคนิคต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีประสบการณ์ มีการปรับปรุงพัฒนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร

1.2 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์สำคัญของการฝึกอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงาน และเป็นการพัฒนาบุคลากรให้ก้าวหน้าและมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ตลอดจนมีความพร้อมเพื่อที่จะได้มีความก้าวหน้าต่อไป (ทองฟู ชินะโชติ. 2540: อ้างอิงจาก Tanke. 1990) นอกจากนี้ วิจิตร อาวะกุล (2547: 69) ได้กล่าวถึงการฝึกอบรมในองค์กรแต่ละหน่วยงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงด้านต่างๆ ดังนี้

1. การปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เช่น เทคนิคการปฏิบัติงานและสังคม
2. ความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความรู้ เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เฉพาะเรื่อง ที่ทำงานรับผิดชอบหรือด้านใดด้านหนึ่ง
3. ปรับปรุง เพิ่มพูน ความรู้ความเข้าใจ ความคิดในเรื่องต่างๆสามารถวิเคราะห์ กลั่นกรอง สัมพันธ์ปัจจัยต่างๆให้สอดคล้องกันในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
4. ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงานด้วยตนเอง
5. ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความคิดอ่านอย่างรอบคอบของตนเอง ทำงานด้วยฝีมือและมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานโดยมีต้องรอคำสั่งให้ทำงาน
6. สามารถทำงานด้วยตนเองและพึ่งพาอาศัยผู้อื่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะพัฒนาตนเอง และงานให้ดีขึ้นและเจริญงอกงาม

สรุปได้ว่า การฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์โดยรวมเพื่อ การปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ และเชี่ยวชาญในเรื่องที่รับผิดชอบ และสามารถพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปตลอดเวลา รวมทั้งจูงใจให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ความคิดอย่างรอบคอบ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

1.3 ประเภทของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีหลายประเภท นอกจากการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะให้กับบุคลากรแล้ว ยังมีการฝึกอบรมในลักษณะอื่นๆอีก เช่น การฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูความรู้ (Refresher Training) การฝึกอบรมในรูปแบบของการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) รูปแบบของการฝึกอบรมจะแตกต่างกันไปตามความจำเป็นและลักษณะของงาน การฝึกอบรมแบ่งได้อย่างกว้างๆเป็น 2 ประเภท คือ การฝึกอบรมแบบเป็นทางการ (Formal Training) และการฝึกอบรมแบบไม่เป็นทางการ (Informal Training) เมื่อพิจารณาการแบ่งประเภทของการฝึกอบรมตามขั้นตอนแล้วจะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท (จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. 2542: 10-11) ดังนี้

1. การฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre-entry Training) เป็นการฝึกอบรมให้กับผู้เข้าทำงานใหม่ หรือเพิ่งจะเริ่มโครงการใหม่ โดยทั่วไปผู้เข้ารับการฝึกอบรมมักจะอยู่ในระยะทดลองงาน ซึ่งเนื้อหา

ของการอบรมจะเน้นในเรื่องของภารกิจแรกเริ่ม และภารกิจทั่วไปขององค์กร เนื้อหาโดยทั่วไปจะมีลักษณะผสมผสาน คือมีทั้งการฝึกอบรมในห้องและฝึกอบรมภาคสนาม ปกติจะมีช่วงเวลาไม่นานนัก ตั้งแต่ 2 ถึง 3 วัน แต่บางกรณีอาจใช้เวลาเป็นเดือน

2. การฝึกอบรมระหว่างประจำการ (In-service Training) เป็นการฝึกอบรมในช่วงหลังจากเข้าทำงานแล้ว หรือผ่านการทดลองงานแล้ว การฝึกอบรมมักจะจัดให้เป็นระยะๆ ตามระดับของบุคลากรที่แตกต่างกัน ในด้านต่างๆ เช่น การบริหารงานทั่วไป ด้านเฉพาะหน้าที่ หรือการอบรมเฉพาะเรื่อง มีลักษณะคล้ายกับ “On the job training” ซึ่งระยะเวลาในการฝึกอบรมยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมและความต้องการ แต่ส่วนมากใช้เวลาประมาณ 1 ถึง 3 สัปดาห์

3. การฝึกอบรมในโครงการ (Project Related Training) เป็นการฝึกอบรมที่จัดให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการ เช่น โครงการที่ได้รับทุนอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งใช้ระยะเวลาฝึกอบรมไม่นานนัก ส่วนใหญ่เป็นการฝึกอบรมเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะประเภทของบุคลากร มีทั้งการอบรมด้านเทคนิคและการอบรมในด้านการจัดการ มักจะเป็นการจัดฝึกอบรมโดยผู้ให้ทุน ปกติใช้เวลา 1 ถึง 3 เดือน ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของโครงการ

4. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง (Self-development Training) ซึ่งครอบคลุมหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มบุคคลที่ทำงานมานานและความรู้ที่มีอยู่ไม่ทันตามเทคโนโลยีที่รุดหน้าไป จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นการอบรมเพื่อฟื้นฟูความรู้ส่วนใหญ่เป็นการอบรมเต็มเวลาหรือบางส่วนของเวลาโดยหน่วยงานต้นสังกัดจะให้การสนับสนุนด้านการเงิน ส่วนใหญ่เป็นการอบรมนอกสถานที่ ระยะเวลาฝึกอบรมขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะพัฒนา มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว อาจจะเป็นการลาศึกษาต่อซึ่งเป็นการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ

นอกจากนี้ การฝึกอบรม ยังสามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเภทตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (นงลักษณ์ สีนสืบผล. 2542: 34-36) ดังนี้

1. การอบรมปฐมนิเทศ (Orientation) สำหรับผู้ปฏิบัติงานใหม่ โดยมีเป้าหมายเพื่อ แนะนำให้รู้จักสถานที่ทำงานใหม่ แนะนำระเบียบข้อบังคับต่างๆ แนะนำให้รู้จักการจัดการองค์การทั่วไปของหน่วยงาน สร้างเสริมขวัญในการปฏิบัติงานให้มีความมั่นใจ ส่งเสริมปริมาณของผลิตผลของงานให้สูงขึ้น สร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมขององค์การนั้นๆ ให้รู้จักคุ้นเคยกับผู้ร่วมงาน

2. การทดลองให้ทำงาน (On the job training) หรือการสอนงาน เป็นวิธีที่นิยมกันมาก เพราะได้ฝึกทำงานจริงในสถานปฏิบัติงานจริง ซึ่งหัวหน้างานจะเป็นผู้ฝึกโดยจะอธิบายให้ทราบถึงหลักและวิธีทำงานทั่วไป และสาธิตให้ดูพร้อมอธิบายแนะนำและให้ผู้รับการฝึกอบรมทดลองปฏิบัติ หากมีข้อบกพร่องก็จะทดลองทำซ้ำๆ หลายๆ ครั้งจนแน่ใจว่าสามารถทำได้

3. การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน (Skill training) เป็นผลเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ มีเครื่องมือ เครื่องจักร และวิธีการทำงานใหม่ๆ ซึ่งพนักงานจำเป็นต้องพัฒนาทักษะเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการขององค์กร

4. การฝึกอบรมระดับหัวหน้างาน (Supervisory training) เป็นผลเนื่องมาจากธุรกิจหรือองค์กรเติบโตขึ้น การขยายงาน และจำนวนเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องมีหัวหน้างานเพิ่มมากขึ้น

5. การฝึกอบรมระดับการจัดการ (Managerial training) เป็นการฝึกอบรมระดับรองผู้จัดการระดับหรือหัวหน้างาน ที่มีภาระหน้าที่สูงกว่าหัวหน้างานทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร เช่น จิตวิทยาการบริหาร ภาวะผู้นำ การวินิจฉัยสั่งการ เป็นต้น

6. การฝึกฝนตนเอง (Self-training) ปัจจุบันมีสื่อและแหล่งความรู้มากมายที่เอื้อต่อการฝึกอบรมด้วยตนเอง เช่น การฝึกฝนตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ การแลกเปลี่ยนความรู้หรือข้อคิดเห็นกันเอง การศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการต่างๆ ติดตามความเคลื่อนไหวด้านนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้อง ติดตามการสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั้งภายในและนอกประเทศ ศึกษาวิชาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงาน และความรู้อื่น ๆ ที่ได้จากการเข้าร่วมประชุมสัมมนาเมื่อเป็นสมาชิกของสมาคมทางวิชาการ และการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ

สรุปได้ว่า การฝึกอบรมสามารถแบ่งประเภทตามขั้นตอนของการฝึกอบรมได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) การฝึกอบรมก่อนประจำการ 2) การฝึกอบรมระหว่างประจำการ 3) การฝึกอบรมในโครงการ และ 4) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง และ การฝึกอบรมยังสามารถแบ่งได้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้ 6 ประเภท คือ 1) การอบรมปฐมนิเทศ 2) การทดลองให้ทำงาน 3) การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน 4) การฝึกอบรมระดับหัวหน้างาน 5) การฝึกอบรมระดับการจัดการ และ 6) การฝึกฝนตนเอง

2. การหาประสิทธิภาพและการประเมินการฝึกอบรม

2.1 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพการฝึกอบรม

ผู้วิจัย หน่วยงาน หรือ องค์กรต่างๆ สามารถสร้างประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมขึ้นมาได้ เพื่อให้หลักสูตรการฝึกอบรมที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัย หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ได้กำหนดไว้ ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นั้น จำเป็นต้องมีการทดลองและปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังมีข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อให้หลักสูตรฝึกอบรมออกมาได้ผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และที่สำคัญหลักสูตรการฝึกอบรมจะต้องมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้งานในการฝึกอบรมต่อไป เกณฑ์ประสิทธิภาพคือระดับประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่บรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: ออนไลน์) ได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ สามารถกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดให้ E1 เป็นค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ และ E2 เป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง คือ การประเมินผลต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยๆ หลายๆ อย่าง เรียกว่ากระบวนการของผู้เรียน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการทำกิจกรรมกลุ่ม (รายงานกลุ่ม) การปฏิบัติงานรายบุคคล ได้แก่ งานที่ได้รับมอบหมายและกิจกรรมอื่นๆ ที่ได้รับจากผู้สอน ส่วน การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย คือ การประเมินผลลัพธ์ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในเนื้อหาแต่ละหน่วย พิจารณาผลจากการสอบหลังเรียน ส่วนประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรม พิจารณาจากเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมไปในระดับไหน จึงจะเป็นที่ยอมรับและที่น่าพอใจ โดยจะกำหนดไว้ในส่วนของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ กำหนดเป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนแบบฝึกหัด หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรม คือ E1 และ ร้อยละของผลเฉลี่ยของผลการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทุกคน คือ E2 นั่นคือ E1/E2 จะเท่ากับประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เช่น ถ้าตั้งเกณฑ์ค่า $E1/E2 = 90/90$ หมายความว่า เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้ารับการฝึกอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ย 90% และผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 90% นั่นเอง การกำหนด E1/E2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ผู้วิจัยจะเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม โดยปกติ เนื้อหาวิชาที่เป็นความรู้ ความจำ จะตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 80/80 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาวิชาที่เป็นความรู้ทางด้านทักษะหรือเจตคติจำเป็นต้องใช้ระยะค่อนข้างยาวนาน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ จะตั้งเกณฑ์ต่ำกว่า เช่น 75/75 เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำจนเกินไป หรือสูงจนเกินไป เพราะจะทำให้ประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมนั้นไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอได้ เนื่องจากไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไข โดยทั่วไปแล้วในขั้นตอนของการทดลองขั้นแรกๆ จะเห็นได้ว่าค่าประสิทธิภาพจะต่ำ แต่พอได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ค่าประสิทธิภาพก็จะสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันนั้น หากได้ค่าประสิทธิภาพที่สูงมากๆ ก็ไม่ควรยอมรับค่านั้นในทันที เนื่องจากค่าที่สูงนั้น อาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น เนื้อหาง่ายเกินไป การสร้างตัวเลือกไม่ดีทำให้เดาได้ง่าย เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยต้องตรวจสอบกระบวนการฝึกอบรมในแต่ละขั้นว่าถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: ออนไลน์) ได้ยกตัวอย่างและกำหนดขั้นตอนและสูตรในการคำนวณหาประสิทธิภาพของการฝึกอบรม ดังนี้

1. การคำนวณหาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผล การคำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนไว้ ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X_1}{N A} \times 100$$

NA

เมื่อ	E_1	คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X_1$	คือ คะแนนของแบบฝึกหัดหรืองาน
	A	คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชั้นรวมกัน
	N	คือ จำนวนนักเรียน

$$E_2 = \frac{\sum X_2}{N B} \times 100$$

NB

เมื่อ	E_2	คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X_2$	คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
	B	คือ คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเรียน
	N	คือ จำนวนนักเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: ออนไลน์) กล่าวว่า การคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรข้างต้น คะแนนแบบฝึกหัดหรือผลงานในขณะที่ประกอบกิจกรรมกลุ่มหรือเดี่ยว และนำคะแนนสอบหลังเรียนมาเข้าตารางแล้วจำคำนวณหา E_1/E_2 หลังจากที่ได้คำนวณหา E_1 และ E_2 เรียบร้อยแล้วผลที่ได้มักจะใกล้เคียงกันหรือต่างกันไม่เกินร้อยละ 5 สามารถยืนยันได้ว่า ผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนพฤติกรรมตามลำดับหรือไม่อย่างไร ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนพฤติกรรมขั้นสุดท้าย หรือผู้เรียนทำคะแนนสอบไล่ได้เท่าไร เช่น ผู้เรียนทำคะแนนสอบไล่ได้ร้อยละ 90 ถือว่าผู้เรียนมีความรู้จริง หรือว่าผู้เรียนทำได้เพราะการเดาสุ่ม

2. ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: ออนไลน์) ได้แบ่ง 3 ประเภท คือ

2.1 แบบเดี่ยว คือ ทดลองกับนักเรียน 1คน โดยใช้เด็กก่อนปานกลาง และเด็กเก่งคำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับให้ดีขึ้นโดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดสอบแบบเดี่ยวนี้อาจได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มากแต่ไม่ต้องวิตกเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้น ก่อนนำไปทดลองแบบกลุ่ม ในขั้นนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

2.2 แบบกลุ่ม คือ ทดสอบกับผู้เรียน 6-10คน คณะผู้เรียนที่อ่อนและเก่งรวมกัน แล้วคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

2.3 ภาคสนาม คือทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น 40-100 คน แล้วคำนวณประสิทธิภาพ จากนั้นทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ยอมรับ หากแตกต่างกันมากผู้สอนจะต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปใหม่ โดยยึดสภาพความเป็นจริงเป็นเกณฑ์ เช่น เมื่อทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียนแล้วได้ 83.5/85.4 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ 75/75 เมื่อผลการทดลองเป็น 83.5/85.4 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์มาเป็น 85/85 ได้

สรุปได้ว่า การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้ E1 เป็นค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ คือ การประเมินผลต่อเนื้อเรื่องซึ่งสามารถสังเกตได้จากการทำกิจกรรมกลุ่ม และการปฏิบัติงานรายบุคคลที่ได้รับจากผู้สอน และ E2 เป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียน ส่วนประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรม พิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมไปในระดับไหน จึงจะเป็นที่ยอมรับและที่น่าพอใจ

2.2 การวัดผล

การวัดผลเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยในการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรการฝึกอบรม เนื่องจากผลที่ได้จากการวัดผลนั้น เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจว่าผู้เรียนมีพัฒนาการอย่างไร และยังสามารถใช้ในการปรับปรุงวิธีการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวัดผลจะถูกดำเนินการก็ต่อเมื่อกระบวนการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการวัดผล ดังนี้

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (2554: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า เป็นการกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมต่างๆ หรืออาจใช้เครื่องมือไปวัดเพื่อให้ได้ตัวเลขแทนคุณลักษณะต่างๆ เช่น ใช้ไม้บรรทัดวัดความกว้างของหนังสือได้ 3.5 นิ้ว ใช้เครื่องชั่งวัดน้ำหนักของเนื้อหมูได้ 0.5 กิโลกรัม ใช้แบบทดสอบวัดความรู้ในวิชาภาษาไทยของเด็กชายแดงได้ 42 คะแนน เป็นต้น การวัดผลแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) การวัดทางตรง เป็นการวัดคุณลักษณะที่ต้องการโดยตรง เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก เป็นต้น มาตราวัดจะอยู่ในระดับอัตราส่วน (Ratio scale) และ 2) การวัดทางอ้อม เป็นการวัดโดยผ่านกระบวนการทางสมอง เช่น การวัดความรู้ การวัดเจตคติ การวัดบุคลิกภาพ เป็นต้น มาตราวัดจะอยู่ในระดับอันตรภาค (Interval scale) การวัดทางอ้อมแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ก. ด้านสติปัญญา เช่น วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดเชาว์ปัญญา วัดความถนัดทางการเรียน วัดความคิดสร้างสรรค์ ข. ด้านความรู้สึก เช่น วัดความสนใจ วัดเจตคติ วัดบุคลิกภาพ วัดความวิตกกังวล วัดจริยธรรม และ ค. การวัดด้านทักษะกลไก เช่น การเคลื่อนไหว การปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือ เป็นต้น

นอกจากนี้ ไพฑูรย์ เวทการ (2555: ออนไลน์) ได้สรุปความหมายของการวัดผลว่า หมายถึง กระบวนการในการกำหนดตัวเลขแทนปริมาณของสิ่งต่างๆที่ต้องการวัดหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่าง มีกฎเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ โดยจะต้องมีเครื่องมือที่ใช้วัด การวัดมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) คุณลักษณะที่ต้องการวัด คือ คุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา เช่น ความสูง น้ำหนัก ความสามารถใน รายวิชา เป็นต้น 2) เครื่องมือที่ใช้วัด จะต้องเลือกเครื่องมือให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด เช่น ไม้เมตร ตราชั่ง แบบทดสอบ เป็นต้น และ 3) ผลที่ได้จากการวัดมักจะออกมาเป็นตัวเลข หรือสัญลักษณ์ ที่แทนลักษณะของสิ่งที่วัด เช่น นาย ก สูง 160 เซนติเมตร หรือ นางสาว ข สอบวิชาภาษาอังกฤษได้ 20 คะแนน เป็นต้น ไพฑูรย์ เวทการ (2555: ออนไลน์) ได้จำแนกการวัดผลเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การวัดผลทางกายภาพศาสตร์ คือ วัดในสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือวัดในสิ่งที่มีตัวตนและรู้ ลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด การวัดในด้านนี้สามารถแปลความหมายของสิ่งที่วัดได้ โดยอ่านค่าเป็นตัวเลขที่ปรากฏบนเครื่องวัดโดยตรง มีมาตราที่แน่นอน ดังนั้น การวัดด้านนี้มักมีความคลาดเคลื่อนน้อย

2. การวัดผลทางสังคมศาสตร์ หรือพฤติกรรมศาสตร์ คือ วัดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรมหรือ วัดในสิ่งที่ไม่มีความชัดเจน เช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น แต่การวัดด้านนี้เป็น การวัดทางอ้อม โดย จะต้องมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดขึ้น แล้วนำไปวัด ดังนั้น การวัดทางด้านนี้ จะมีความคลาดเคลื่อน สูง

สรุปได้ว่า การวัดผล คือ กระบวนการของการกำหนดตัวเลขแทนสิ่งที่ต้องการวัด โดยใช้ เครื่องมือในการวัด ซึ่งเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวัดจะต้องมีความเชื่อถือได้ โดยจะต้องคำนึงถึงรูปร่างของ สิ่งที่ต้องการวัด เครื่องมือที่ใช้วัดต้องเหมาะสมกับรูปร่างของสิ่งที่ต้องการวัด และผลการวัดที่ได้ นั้น สามารถช่วยในการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งต่อไป

2.3 การประเมินผล

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินผล ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง การ ตรวจสอบหลังการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้จะใช้วิธีใดก็ได้แต่ต้องตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ หากการประเมินผลไม่ตรงตามจุดหมายที่ กำหนดไว้ ชุดการสอนที่สร้างขึ้นจะทำให้เสียเวลาและไม่มีคุณค่าตามต้องการ

ไพฑูรย์ เวทการ (2555: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินความสำคัญของปรากฏการณ์อย่างหนึ่งกับกระบวนการอีกอย่างหนึ่งโดยใช้มาตรฐานที่ กำหนดไว้ และได้แบ่งประเภทของการประเมินผลตามระดับการวัดได้เป็น ประเภท คือ 1) การประเมิน แบบอิงตน เพื่อดูว่าตนเองมีความก้าวหน้าหรือไม่ เช่น การสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2) การประเมิน แบบอิงเกณฑ์ โดยการเอาคะแนนที่ได้จากการสอบไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วจึงตัดสินใจ

และ 3) การประเมินแบบอิงกลุ่ม โดยการเอาคะแนนที่ได้จากการสอบไปเปรียบเทียบกับความสามารถของกลุ่ม นอกจากนี้ ไพทอร์ย์ เวทการ (2555: ออนไลน์) ยังได้แบ่งประเภทของการประเมินผลตามจุดประสงค์ของการประเมินเป็น 3 ประเภท คือ 1) การประเมินผลก่อนเรียน เพื่อค้นหาข้อบกพร่องของความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน เพราะจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน 2) การประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไขเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้ อาจจะทำโดยการให้สอบซ่อม และ 3) การประเมินผลหลังจบการเรียนหรือประเมินผลรวม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจ

ซูเกียร์ติ ซินประดิษฐ์สุข (2552: 84) ได้สรุปความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่างๆที่ได้จากการวัดรวมกับการใช้วิจารณ์ญาณของผู้ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อให้ได้ผลเป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง เช่น เนื้อหมูชิ้นนี้หนัก 0.5 กิโลกรัมเป็นเนื้อหมูชิ้นที่เบาที่สุดในร้าน (เปรียบเทียบกับกันภายในกลุ่ม) เด็กชาย ก ได้คะแนนวิชาภาษาอังกฤษ 42 คะแนน ซึ่งไม่ถึง 50คะแนนถือว่าสอบไม่ผ่าน (ใช้เกณฑ์ที่ครูสร้างขึ้น) และการประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การประเมินแบบอิงกลุ่ม และการประเมินแบบอิงเกณฑ์

สรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลมาดำเนินการต่อเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจ และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่วางไว้ ว่าผ่านเกณฑ์ที่วางไว้หรือไม่ การประเมินผลจำแนกตามระดับการวัดได้ 3 ประเภท คือ การประเมินแบบอิงตน การประเมินแบบอิงเกณฑ์ และการประเมินแบบอิงกลุ่ม และยังสามารถแบ่งการประเมินผลตามจุดประสงค์ของการประเมินได้เป็น 3 ประเภท คือ การประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผลหลังจบการเรียน

2.4 แบบทดสอบ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2555: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบว่า หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้วัดความรู้ สติปัญญา ความถนัด และบุคลิกภาพของบุคคล โดยจะตอบสนองโดยการแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆออกมา เช่น พูด เขียน หรือกิริยาท่าทาง ทำให้สามารถวัดได้และสังเกตเห็นได้ แบบทดสอบสามารถแบ่งออกได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่จะใช้ในการแบ่ง ซึ่ง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2555: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบตามเกณฑ์ที่ใช้แบ่งต่างๆ ดังนี้

1. แบ่งตามสมรรถนะที่จะวัด เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและวัดสมรรถนะสมองด้านต่างๆ ที่ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ทั้งหมดทั้งที่ได้จากที่บ้าน และจากสถานศึกษา แบบทดสอบประเภทนี้สามารถแบ่งได้ เป็น 2 ชนิดคือ ก) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher-Made test) เป็นแบบทดสอบที่ครูผู้สอนมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็น

แบบทดสอบที่ใช้กันทั่วไปในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา และ ข) แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่วไป โดยแบบทดสอบชนิดนี้จะต้องผ่านการวิเคราะห์แล้วว่ามีคุณภาพดี มีมาตรฐานในการดำเนินการสอบและแปลความหมายคะแนน

1.2 แบบทดสอบวัดความถนัด (Aptitude test) เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดสมรรถนะทางสมองของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด หรือประสบความสำเร็จไปแค่ไหน โดยแบ่งแบบทดสอบวัดความถนัดเป็น 2 ชนิด คือ ก) แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน (Scholastic aptitude test) เป็นการวัดความถนัดทางด้านวิชาการต่างๆ เช่น ด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ เป็นต้น และ ข) แบบทดสอบวัดความถนัดเฉพาะอย่าง (Specific aptitude test) เป็นการวัดความถนัดเฉพาะอย่างที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพต่างๆ หรือความสามารถพิเศษ เช่น ความสามารถทางดนตรี ศิลปะ เครื่องยนต์ การประดิษฐ์ เป็นต้น

1.3 แบบทดสอบบุคคล-สังคม (Personal-Social test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิกภาพ การปรับตัว และการเข้ากับสังคมได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่วัดได้ยาก และผลที่ได้นั้นไม่แน่นอนตายตัว เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลและสังคม แบบทดสอบประเภทนี้ เช่น แบบทดสอบวัดเจตคติ (Attitude) แบบทดสอบวัดความสนใจ และแบบทดสอบวัดการปรับตัว

2. แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แบบอัตนัยหรือแบบความเรียง เป็นแบบทดสอบที่มีคำถามให้และให้ผู้ตอบ เขียนตอบยาวๆ ภายในเวลาที่กำหนดโดยข้อสอบประเภทนี้ในแต่ละข้อจะวัดได้หลายๆ ด้าน เช่น ด้านการใช้ภาษา ความคิด เจตคติ เป็นต้น

2.2 แบบปรนัยหรือแบบให้ตอบสั้นๆ เป็นแบบที่กำหนดให้ตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือก เช่น แบบถูกผิด แบบเติมคำหรือเติมความ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ

3. แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย เป็นแบบทดสอบที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อหาข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนในการเรียน และนำผลไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งนับว่ามีประโยชน์มากในการเรียนการสอน

3.2 แบบทดสอบเพื่อทำนายหรือพยากรณ์ เป็นแบบทดสอบที่นำผลจากการสอบ มาช่วยในการทำนายว่าใครสามารถเรียนอะไรได้บ้าง และสามารถจะเรียนได้มากแค่ไหน เป็นต้น

แบบทดสอบประเภทนี้จะต้องมีความเที่ยงตรงสูง ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์มากในด้านการสอบคัดเลือก การวัดความถนัดในการเรียนและการแนะแนว

4. แบ่งตามเวลาที่กำหนดให้ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 แบบให้ใช้ความเร็ว เป็นแบบทดสอบที่มีข้อสอบมากๆ ข้อสอบมักจะง่ายและจำกัดเวลาในการตอบ บางครั้งจึงเรียกข้อสอบประเภทนี้ว่า ข้อสอบวัดทักษะ

4.2 แบบให้เวลามากๆ เป็นแบบทดสอบความสามารถในเรื่องที่กำหนดว่ามีมากและดีเพียงใด โดยให้เวลาตอบนานๆ จนกระทั่งทุกคนทำสำเร็จ

5. แบ่งตามลักษณะการตอบ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

5.1 แบบให้ลงมือกระทำ (Performance test) เป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติทั้งหมด เช่น การปรุงอาหาร การแสดง การฝีมือ ศิลปะ เป็นต้น

5.2 แบบให้เขียนตอบ (Paper-Pencil test) เป็นแบบทดสอบที่ต้องตอบโดยการเขียน ได้แก่ การสอบแบบอัตนัย ปรนัย ที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความถนัด

5.3 แบบสอบปากเปล่า (Oral test) เป็นการสอนโดยใช้การถาม-ตอบปากเปล่า มีการโต้ตอบกันทางคำพูด เช่น การสัมภาษณ์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า แบบทดสอบ หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้วัดความรู้ สติปัญญา ความถนัด และบุคลิกภาพของบุคคล แบบทดสอบสามารถแบ่งออกได้ 5 ลักษณะ คือ 1) แบ่งตามสมรรถนะที่จะวัด ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดความถนัด แบบทดสอบบุคคล-สังคม เป็นต้น 2) แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้าง ได้แก่ แบบอัตนัยหรือแบบความเรียง แบบปรนัยหรือแบบให้ตอบสั้นๆ เป็นต้น 3) แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ ได้แก่ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย แบบทดสอบเพื่อทำนายหรือพยากรณ์ เป็นต้น 4) แบ่งตามเวลาที่กำหนดให้ ได้แก่ แบบที่ใช้ความเร็ว แบบให้เวลามากๆ เป็นต้น และ 5) แบ่งตามลักษณะการตอบ ได้แก่ แบบให้ลงมือกระทำ แบบให้เขียนตอบ แบบสอบปากเปล่า เป็นต้น

2.5 การวิเคราะห์แบบทดสอบ

ปวรส บุตะเขียว (2546: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อเพื่อดูว่าข้อสอบแต่ละข้อนั้นมีระดับความยากง่ายแค่ไหน มีค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเพียงใด รวมถึงประสิทธิภาพของตัวลงในแต่ละข้อของข้อสอบ และผลการวิเคราะห์ที่จะทำให้ทราบว่าข้อสอบแต่ละข้อมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยข้อสอบที่มีคุณภาพจะสามารถนำไปวัดและประเมินผลได้อย่างเที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้ ลักษณะข้อสอบรายข้อ จะเป็นแบบเลือกตอบ แบบถูกผิด หรือเป็นแบบเติมคำสั้นๆ แต่ต้องมีรูปแบบเดียวกันทั้งฉบับ ปวรส บุตะเขียว (2546: ออนไลน์) ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อแต่ละด้าน ดังนี้

1. ระดับความยากง่าย (p) หมายถึง จำนวนผู้ตอบข้อสอบได้ถูกต้องจำนวนผู้ที่ตอบข้อสอบทั้งหมด เช่น ค่า $p = 0.30$ แสดงว่าจำนวนผู้ตอบ 100 คน แต่มีผู้ตอบข้อสอบถูก 30 คน ค่าความยากง่ายจะมีค่าระหว่าง 0.00-1.00 ถ้าข้อสอบมีค่าความยากง่ายสูง เช่น $p = 0.95$ แสดงว่า มีผู้ตอบถูกจำนวนมาก จึงถือว่าเป็นข้อสอบที่ง่าย แต่ในทางกลับกัน ถ้าข้อสอบมีผู้ตอบถูกน้อย เช่น $p = 0.15$ แสดงว่า เป็นข้อสอบที่ยาก โดยทั่วไปข้อสอบที่ดีจะมีระดับความยากง่ายเท่ากับ 0.5 อย่างไรก็ตามในการสอบวัดความรู้ โดยทั่วไป มักนิยมให้มีข้อสอบที่มีระดับความยากง่ายในระดับต่างๆ ปะปนกันไป โดยจัดให้มีข้อสอบมีค่าความยากง่ายพอเหมาะ โดยให้ p มีค่าใกล้เคียง 0.5 เป็นส่วนใหญ่

2. อำนาจจำแนก (r) หมายถึง ความสามารถของข้อสอบที่จำแนกหรือแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้สอบที่มีผลสัมฤทธิ์ เช่น จำแนกคนเก่งกับคนไม่เก่ง โดยถือว่าคนเก่งควรทำข้อสอบได้ คนไม่เก่งไม่ควรทำข้อสอบได้ อำนาจจำแนกของข้อสอบจะมีค่าตั้งแต่ -1.00 ถึง $+1.00$ ค่าอำนาจจำแนกที่ดี ควรมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปถือว่าเป็นข้อสอบที่มีอำนาจอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้และถ้ามีค่าตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไปนั้น ถือว่าข้อสอบนั้นมีอำนาจจำแนกดีมาก แต่ถ้าค่า r ติดลบ แสดงว่าข้อสอบนั้นจำแนกกลับกันคนเก่งทำไม่ได้แต่คนไม่เก่งกลับทำได้ ถือว่าเป็นข้อสอบที่ไม่ดีควรตัดทิ้ง

3. ประสิทธิภาพของตัวลวง หมายถึง ความสามารถของตัวลวงในกลุ่มคนไม่เก่งมาเลือกตอบมากกว่ากลุ่มคนเก่ง ซึ่งมีค่าที่ควรทราบ 2 ค่า คือ

3.1 สัดส่วนของผู้ที่เลือกตัวลวง (P) หมายถึง สัดส่วนของจำนวนคนที่เลือกตัวลวง เช่น ข้อสอบข้อหนึ่งมีคนสอบ 100 คน แต่มีคนเลือกตัวลวงข้อ $k = 25$ คน แสดงว่า สัดส่วนผู้เลือกตัวลวงข้อ $k = 0.25$ หรือ 25% ซึ่ง P จะมีค่าเป็น $0.00 - 0.10$ และตัวลวงที่ดีนั้นควรมีค่า P ตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป

3.2 อำนาจจำแนกของตัวลวง (r) หมายถึง ผลต่างระหว่างสัดส่วนของคนในกลุ่มไม่เก่งที่เลือกตัวลวง กับสัดส่วนของคนในกลุ่มเก่งที่เลือกตัวลวงนั้นๆ ซึ่งอำนาจจำแนกของตัวลวง (r) ตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป

4. วิธีวิเคราะห์แบบทดสอบ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ตรวจสอบและให้คะแนนในกระดาษเรียบร้อยแล้ว ให้นำกระดาษคำตอบมาเรียงลำดับตามคะแนนรวมสูงสุดไปจนถึงคะแนนรวมต่ำสุด เพื่อที่จะทำการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มคนที่เก่งและกลุ่มคนที่ไม่เก่ง โดยกลุ่มคนที่เก่ง หมายถึง กลุ่มที่ได้คะแนนสูงที่เรียกว่ากลุ่มสูง ส่วนกลุ่มคนไม่เก่ง หมายถึง กลุ่มที่ได้คะแนนต่ำซึ่งเรียกว่ากลุ่มต่ำ ดังนั้น ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างควรสูงกว่า 60 คน ถ้าจำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่างยิ่งมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อสอบนั้น มีความเที่ยงตรงมากขึ้นด้วย

4.2 แบ่งกลุ่มสูงต่ำ โดยมีหลักเกณฑ์ในการแบ่ง ดังนี้ ถ้ามีกระดาษคำตอบของผู้เข้าสอบเป็นจำนวนมากตั้งแต่ 100 คน ขึ้นไป ก็ใช้เทคนิคร้อยละ 27 ก็คือการนับเอากระดาษคำตอบที่ได้คะแนนสูงสุดลงมาให้ได้ร้อยละ 27 ของทั้งหมดเป็นกลุ่มสูง แล้วนับเอาจากคะแนนต่ำสุดขึ้นไปให้ได้ร้อยละ 27 ของทั้งหมดเป็นกลุ่มต่ำ ส่วนกลุ่มที่เหลือตรงกลางมีร้อยละ 46 ของทั้งหมด อาจจะนำมาใช้หรือไม่ใช้ก็ได้ หลังจากมีการแบ่งคะแนนออกเป็นกลุ่มที่มีคะแนนสูงต่ำเรียบร้อยแล้ว ก็ทำการบันทึกความถี่ของการเลือกตอบทุกตัวเลือกเป็นรายข้อทุกข้อของแต่ละกลุ่มแล้วคำนวณหาระดับความยาก P ค่าอำนาจจำแนก r ต่อไป

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อเพื่อดูว่าข้อสอบแต่ละข้อนั้นมีระดับความยากง่ายแค่ไหน มีค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเพียงใด รวมถึงประสิทธิภาพของตัวลวงในแต่ละข้อของข้อสอบ และผลการวิเคราะห์ที่จะทำให้ทราบว่าข้อสอบแต่ละข้อมี

ความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยข้อสอบที่มีคุณภาพจะสามารถนำไปวัดและประเมินผลได้อย่างเที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้

3. หลักการวิธีการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศแบบ The Communicative Approach

นักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการสื่อสารซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

ไฮมส์ (Hymes.1972: 6) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารว่า หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม และเมื่อเกิดการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆในสังคม สามารถรู้ได้ว่าควรจะทำอะไร กับใคร เวลาไหน สถานที่ใด และจะพูดในลักษณะใด

บราวน์ (Brown. 1980: 88) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการรับและสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอย่างน้อย 2 คน โดยการสื่อสารประกอบด้วย บริบท ผู้รับและส่งสาร สาร เครื่องมือในการสื่อความหมาย เสียง และปฏิกิริยาตอบสนอง การสื่อสารเกี่ยวข้องด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การพูดจะมีความหมายและก่อให้เกิดการสื่อสารก็ต่อเมื่อ ผู้รับมีความเข้าใจ และมีการตอบสนองต่อการสื่อสารนั้นๆ แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การสื่อสารจะต้องมีความหมายทั้งต่อผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ไฮเบล (Hybel. 1995: 6) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการที่มนุษย์ใช้แลกเปลี่ยน ข้อมูล ความคิด และความรู้สึกซึ่งกันและกันโดยการพูด การเขียน หรือด้วยภาษาท่าทาง

สุวัฒน์ นิยมไทย; และคนอื่นๆ. (2545: 10) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารหมายถึง การถ่ายทอดข่าวสาร ความคิด ทศนคติ หรืออารมณ์จากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งไปยังผู้อื่นหรือกลุ่มอื่น โดยใช้สัญลักษณ์เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2544: 6) ได้ให้ความหมายของภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อให้เข้าใจแลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น เจตคติ อารมณ์ และความรู้สึก ในเรื่องต่างๆทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล แนวความคิด ความรู้สึกหรือเรื่องราวต่างๆระหว่างบุคคล โดยใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่วนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความคิด ทศนคติ หรืออารมณ์ จากผู้ส่งสารถึงผู้รับสารทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น มีอยู่มากมาย ซึ่งแต่ละหลักสูตรมีเป้าหมายร่วมกันที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างสัมฤทธิ์ผล หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระบบ สำหรับนักเรียนต่างชาติส่วนใหญ่แล้วจะมุ่งเน้นทฤษฎี

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างภาษาอังกฤษ(English Structure) และคำศัพท์ภาษาอังกฤษ (English Vocabulary) อย่างไรก็ตามนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศโดยวิธี Communicative Approach นอกจากจะเน้นการเรียนการสอนโครงสร้างภาษาอังกฤษและคำศัพท์ แล้ว ยังได้เสริมกิจกรรมการนำภาษาอังกฤษไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง

หลักสำคัญของนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยวิธี Communicative Approach ถือว่า “ภาษา” เป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยกันในสถานการณ์ต่างๆตามบริบทของสังคมและสิ่งแวดล้อม ยกตัวอย่างเช่น การโต้แย้งถกเถียงกัน การชักจูงโน้มน้าวจิตใจให้ปฏิบัติตาม การเจรจาต่อรอง การทักทาย เป็นต้น ผู้พูดสามารถเลือกใช้วิธีการของตนเองในการแสดงข้อโต้แย้งที่เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสาร เหมาะสมกับสภาวะทางอารมณ์ของตัวผู้พูดเอง และเหมาะสมกับผู้ฟังหรือผู้รับสารซึ่งมีระดับความสัมพันธ์กับผู้พูดต่างๆกัน “การสื่อสาร” เป็นกระบวนการซึ่งผู้พูดหรือผู้ที่ต้องการจะสื่อสาร จำเป็นต้องรู้และเข้าใจรูปแบบ(forms)ต่างๆของภาษา ความหมาย(meanings) และหน้าที่ (functions)ของภาษา และต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางภาษาของตนเองให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ด้วย ปฏิสัมพันธ์(interaction)ทางความหมายของภาษาระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง หรือระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน จะต้องมีความชัดเจน ผู้ฟังหรือผู้รับสารจะเป็นผู้ให้ผลสะท้อน (feedback) ของภาษาที่ได้รับต่อผู้พูด ว่าผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อสารหรือไม่ และผู้พูดสามารถที่จะทบทวนสิ่งที่พูดหรือสื่อสารออกไปว่าชัดเจนหรือไม่ และสามารถที่จะสื่อสารอีกครั้งหนึ่งถ้าต้องการให้สารที่สื่อออกไปมีความชัดเจนยิ่งขึ้น (Diane Larsen-Freeman. 1986: 123-130)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศโดยวิธี Communicative Approach ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมยุคปัจจุบัน โดยเน้น การใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจว่า ผู้พูดมีจุดประสงค์ที่จะพูดเรื่องอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ผู้สอนทำหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาโดยใช้สถานการณ์เข้ามาช่วย จึงจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการสื่อความหมายให้เข้าใจ มีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของสังคม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เน้นการใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นสื่อในการสอน เป้าหมายของครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป้าหมายหลัก คือการทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของภาษา ความหมาย และหน้าที่ของภาษา ผู้เรียนต้องรู้รูปแบบต่างๆของภาษาที่ทำหน้าที่ต่างๆกัน เช่น ภาษารูปแบบหนึ่งสามารถทำหน้าที่ได้หลายอย่าง ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบของภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำหนด และเหมาะสมกับบทบาทในการสื่อสารนั้นๆ ผู้เรียนต้องสามารถที่จะสื่อสารกับผู้ฟังได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (Diane Larsen-Freeman. 1986: 131-138)

ในการสอนภาษาโดยวิธี Communicative Approach ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้จัดการของกิจกรรมในชั้นเรียน ครูมีหน้าที่สร้างสถานการณ์เพื่อส่งเสริมการสื่อสาร ในช่วงที่มีกิจกรรมครูจึงเป็นผู้ให้คำแนะนำและตอบคำถามของผู้เรียน และตรวจสอบผลงานของผู้เรียน ในบางครั้งครูอาจทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารร่วมในกิจกรรมการสื่อสารกับผู้เรียน ในทางกลับกัน ผู้เรียน มีหน้าที่ในการพยายามสื่อความหมายเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจ ถึงแม้ว่าภาษาอังกฤษของตนจะไม่สมบูรณ์แบบก็ตามแต่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ที่จะสื่อสารความหมายให้แก่ผู้ฟังด้วยกระบวนการสื่อสาร ผู้เรียนจึงมีหน้าที่เป็นผู้จัดการการเรียนรู้ของตนเอง (Littlewood. 1981: 120-121)

กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยวิธี Communicative Approach นั้น กิจกรรมในชั้นเรียนบรรลุได้ด้วยการสื่อสาร ผู้เรียนใช้ภาษาปริมาณมากในกิจกรรมการสื่อสาร เช่น เกมบทบาทสมมติ (role-play) และ กิจกรรมการแก้ปัญหา (problem-solving tasks) กิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งถือว่าการสื่อสารที่แท้จริง Morrow (Johnson and Morrow. 1981) ได้เสนอลักษณะกิจกรรมการสื่อสารที่แท้จริง มีลักษณะสามแบบ คือ 1) Information gap จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหนึ่งแลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนเองรู้กับอีก บุคคลหนึ่งซึ่งไม่รู้สิ่งนั้น จึงเกิดการสื่อสารขึ้น 2) Choice ผู้พูดมีทางเลือกในการสื่อสารสิ่งที่เขาจะพูดและวิธีที่จะพูดหรือสื่อสารให้แก่ผู้ฟังหรือผู้รับสาร และ 3) Feedback ผู้พูดสามารถที่จะประเมินว่าตนเองสามารถสื่อสารข้อมูลให้แก่ผู้ฟังได้สมฤทธิ์ผลหรือไม่ ผู้ฟังต้องให้ผลสะท้อนกับผู้พูดได้ว่าตนเองเข้าใจหรือไม่ จึงจะเกิดการสื่อสารที่แท้จริงขึ้น คุณลักษณะอีกประการหนึ่งของกระบวนการเรียน/การสอน คือ การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในสถานการณ์จริง (Authentic Materials) การสร้างความต้องการเรียนภาษาโดยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาด้วยสื่อการเรียนการสอนที่เจ้าของภาษา (Native Speakers) ใช้ในสถานการณ์จริงกิจกรรมการเรียน/การสอน จะกระทำเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการฝึกพูดสนทนามากที่สุด (Brumfit. 1979: 115-117)

การเรียนการสอนโดยวิธี Communicative Approach พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ครูเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรม แต่ไม่จำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนเสมอไป บางครั้งครูก็เป็นผู้ร่วมการสื่อสารในกิจกรรมการสนทนา แต่บ่อยครั้งที่ครูเป็นผู้สร้างสถานการณ์เพื่อให้เกิดการสื่อสารกันระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ผู้เรียนได้รับแรงกระตุ้นในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้นเนื่องจากพวกเขา รู้สึกว่า กำลังเรียนสิ่งที่ตนสนใจด้วยภาษาที่พวกเขาเรียน ครูเป็นผู้ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการแสดงความเป็นตัวของเขาเองในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้เรียนสามารถผสมผสานความรู้ภาษาอังกฤษเข้ากับบุคลิกลักษณะของตนเอง และมีความมั่นใจมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมีโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันและกับครูผู้สอน (Littlewood. 1981: 94-95)

การสอนภาษาโดยวิธี Communicative Approach พิจารณาว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ผู้เรียนจึงต้องมีความรู้ รูปแบบต่างๆ ของภาษาความหมาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะในการสื่อสาร ผู้เรียนยังต้องรู้หน้าที่ของภาษาด้วย ภาษามีหลายรูปแบบที่ทำหน้าที่อย่างเดียวกัน ในทาง

กลับกัน ภาษารูปแบบเดียวกันก็สามารถทำหน้าที่ได้หลายแบบ ผู้เรียนต้องสามารถใช้ความรู้รูปแบบของภาษา ความหมาย และหน้าที่ของภาษา ให้เหมาะสมกับสถานภาพทางสังคมเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความหมายของสิ่งที่ต้องการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือผู้เรียนต้องเรียนรู้การสื่อสารด้วยภาษากาย (Nonverbal Education) วัฒนธรรมและการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษาด้วย (Celce-Murcia and Larsen-Freeman. 1983: 121-124)

วิธีการสอนแบบ Communicative Approach ได้กำหนดหน้าที่ของภาษาควรได้รับการเรียนรู้มากกว่ารูปแบบของภาษา จึงมีการนำรูปแบบของภาษาต่างๆมาใช้กับหน้าที่แต่ละอย่าง ผู้เรียนจึงต้องเริ่มเรียนจากรูปแบบง่ายๆของภาษาเป็นลำดับแรก จากนั้นจึงเพิ่มความซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ ในเบื้องต้นผู้เรียนควรต้องเรียนทักษะทั้งสี่ก่อน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน การสื่อสารด้วยคำพูดเป็นการโต้ตอบหรือสื่อความหมายกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ส่วนการอ่านและการเขียน เป็นการโต้ตอบหรือสื่อความหมายกันระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน ภาษาแรก (First Language) ของผู้เรียน ต้องมีการใช้ภาษาอังกฤษในระหว่างการสื่อสารเพื่อทำกิจกรรม และการอธิบายกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และในการมอบหมายการบ้านให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนต้องตระหนักว่าภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสื่อสารไม่ใช่เป็นวิชาที่ต้องศึกษา (Widdowson. 1979: 120-123)

ในการประเมินการเรียนการสอนตามวิธี Communicative Approach ครูควรต้องประเมินประเมินผลสัมฤทธิ์ทางภาษาทั้งในแง่ความถูกต้องของภาษา (Accuracy) และ ความคล่องของภาษา (Fluency) ผู้เรียนที่มีความรู้ด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้สื่อสารที่ดี ครูประเมินสมรรถนะทางการสื่อสารของผู้เรียนในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้ร่วมสื่อสาร (Advisor /co-communicator) ส่วนการประเมินแบบเป็นทางการก็ใช้แบบทดสอบด้านการสื่อสาร (Communicative test) ในการประเมินทักษะการเขียนครูอาจให้ผู้เรียนเขียนจดหมายถึงเพื่อน สิ่งที่ต้องปฏิบัติเมื่อผู้เรียนใช้ภาษาผิด การใช้รูปแบบภาษาที่ผิดนั้นเป็นผลลัพธ์ตามธรรมชาติของกระบวนการพัฒนาการด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนอาจจะมีความรู้ด้านภาษาจำกัดแต่ก็สามารถสื่อสารภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจึงไม่ควรที่จะแก้ไขความผิดพลาดของภาษาของผู้เรียนทันที ควรปล่อยให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเองในที่สุด เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความวิตกกังวล และไม่เป็นการลดความเชื่อมั่นในภาษาของผู้เรียน (Madsen. 1983: 124-126)

การจัดการเรียนการสอนโดยวิธี Communicative Approach สื่อการเรียนการสอน (teaching and learning materials) ที่เหมาะสม มีหลายประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยวิธี Communicative Approach สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวิธีนี้ ซึ่งในที่นี้ขอยกตัวอย่างของสื่อการเรียนการสอนที่ได้รับควมนิยมและได้รับการยอมรับในเรื่องของประสิทธิภาพในการช่วยให้การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Widdowson. 1979: 110-119)

1. สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในสถานการณ์จริง (Authentic Materials) สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในสถานการณ์จริง สามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้ที่เรียนรู้จากห้องเรียนไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันนอกห้องเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสัมผัสต่อภาษาที่เป็นธรรมชาติในสถานการณ์ต่างๆที่หลากหลาย สามารถสื่อสารได้อย่างต่อเนื่องกลมกลืน ยกตัวอย่างเช่น บทความจากหนังสือพิมพ์จริง ครูผู้สอนสามารถมอบหมายงานแก่ผู้เรียนในการฟังข่าวสดจากวิทยุหรือโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามสำหรับนักเรียนที่มีทักษะภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ (lower level class) การใช้สื่อในสถานการณ์จริงดังกล่าวนี้ อาจไม่เหมาะสม จึงจำเป็นต้องเลือกสื่อที่ง่ายกว่าบทความในหนังสือพิมพ์ เช่น การใช้พยากรณ์อากาศหรือตารางเวลาที่เป็นภาษาอังกฤษ รวมถึงอุปกรณ์การสอนต่างๆที่ไม่มีภาษาอังกฤษมากนัก

2. ข้อความที่บรรจุประโยคที่ยังไม่ได้เรียงลำดับ (Scrambled Sentences) ผู้เรียนควรต้องได้รับข้อความที่บรรจุประโยคต่างๆที่ยังไม่ได้เรียงลำดับความไว้ ซึ่งอาจเป็น อนุচ্ছেตที่ไม่เคยอ่านมาก่อน (unseen paragraph) ครูผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนเรียงลำดับความใหม่ให้ได้ความหมายเดิม วิธีนี้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติด้านความเกี่ยวเนื่องและความสอดคล้องของประโยคในอนุচ্ছেต (paragraph) นั้นๆ ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าประโยคแต่ละประโยคถูกถักทอเข้าเป็นอนุচ্ছেต ได้อย่างมีความหมายและสอดคล้องกลมกลืน นอกจากนี้ผู้สอนอาจจะมอบหมายให้ผู้เรียนเรียงลำดับใหม่ข้อความของแต่ละประโยคในบทสนทนา หรือให้เรียงลำดับแต่ละภาพให้เป็นเรื่องราวและเขียนข้อความกำกับแต่ละภาพตามลำดับ

3. เกมส์ภาษา (Language Games) ได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่งในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อให้ผู้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อมๆกับการเรียนภาษา ถ้าหากผู้สอนได้เลือกเกมส์ภาษาที่เหมาะสม ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการสื่อสาร เกมส์ภาษาควรต้องส่งเสริมให้มีการสื่อสารใน สามคุณลักษณะ ได้แก่ การเติมเต็มข้อมูลให้แก่กันและกัน (information gap) การให้ตัวเลือก (choice) และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) (Johnson & Morrow, 1981) ยกตัวอย่างการเล่น card game ส่งเสริมให้เกิด information gap เพราะว่าผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันกับสิ่งที่แต่ละคนได้กระทำมาแล้วหรือกำลังวางแผนที่จะกระทำ และผู้เรียนมีตัวเลือกที่จะคาดการณ์หรือเดาเกี่ยวกับคำตอบหรือสิ่งที่เกิดมาแล้วหรือสิ่งที่กำลังจะเกิด ผู้เรียนสามารถได้รับข้อมูลป้อนกลับจากคู่สนทนาของตนเอง หากผู้พูดสื่อข้อความหรือความหมายต่อคู่สนทนาไม่ชัดเจน

4. การเรียงลำดับภาพเหตุการณ์หรือเรื่องราว (picture strip story) มีกิจกรรมมากมายที่สามารถนำการเรียงลำดับภาพเหตุการณ์หรือเรื่องราว (picture strip story) มาใช้ คือให้ผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ และให้สมาชิกกลุ่มหนึ่งคน ได้รับภาพเรื่องราว โดยให้ตัวแทนผู้นั้นแสดงภาพแรกของเรื่องราวแก่สมาชิกที่เหลือของกลุ่มแล้วให้เพื่อนสมาชิกเดาภาพที่สองถัดไป กิจกรรมนี้ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน (information gap) และแต่ละคนก็มีทางเลือกหรือคำตอบ (choice)

ของตัวเองในการคาดเดา และสามารถได้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) โดยผู้เรียนเปรียบเทียบกับตนเอง คาดเดากับภาพต้นแบบด้วยตนเอง ตัวอย่างดังกล่าวเป็นตัวอย่างของการใช้กิจกรรมการแก้ปัญหา (problem solving task) เป็นวิธีการเรียนการสอนการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน ทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา

5. การแสดงบทบาทสมมติ (role-play) มีความสำคัญมากในการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยวิธี communicative approach เนื่องจากผู้เรียนได้รับโอกาสในการฝึก การสื่อสารในบริบทสังคมต่างๆกันและในบทบาทที่หลากหลาย การสร้างบทบาทสมมติสามารถกระทำใน รูปแบบที่เป็นการสมมติตัวละครให้ผู้เรียนสวมบทบาท หรือใช้บทบาทที่แท้จริงของผู้เรียนก็ได้ ผู้เรียน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันในการสนทนา และผู้เรียนมีทางเลือกของตนเองที่จะพูดได้ตอบ หรือคาดเดาคำตอบ และได้ข้อมูลป้อนกลับจากคู่สนทนา ว่าข้อมูลที่สื่อสารสัมฤทธิ์ผลหรือไม่

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศแบบ The Communicative Approach จะมุ่งเน้นการใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง ผู้สอนทำหน้าที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาโดยใช้สถานการณ์เข้ามาช่วย จึงจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการสื่อ ความหมายให้เข้าใจ มีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของสังคม การเรียนการสอน ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เน้นการใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นสื่อในการสอน

แนวคิดและหลักการวัดและประเมินผลการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (Teaching English as a Foreign Language) นั้น วอลเลต (กรมวิชาการ. 2542: 35; อ้างอิงจาก Wallet. 1974) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผลวัดได้จากการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร คือ การใช้ทักษะภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ สามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนได้อ่านหรือฟังได้ ตลอดจนสามารถพูดหรือเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้ การประเมินผลตามวิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จะเน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียน การสอนมากกว่าการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน เพราะการวัดและประเมินผลถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ส่วนลักษณะภาษาที่นำมาประเมินผลนั้น กรมวิชาการ (2546: 245) ได้ให้ ข้อเสนอแนะไว้ว่าควรเป็นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์การสื่อสารตามสภาพจริง คือ เป็นข้อความที่สมบูรณ์ใน ตนเอง เป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ มีความเป็นธรรมชาติอยู่ในบริบท ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความสามารถและ ประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย การประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียน ควร ประเมินความสามารถในการสื่อความหมายจริงๆ นั่นคือ ต้องประเมินทั้งความรู้ซึ่งหมายถึงเนื้อหาทาง ภาษา ประกอบด้วย เสียง คำศัพท์ โครงสร้าง ไวยากรณ์ ประเมินทั้งความสามารถหรือประสิทธิภาพ ซึ่ง หมายถึงทักษะในการนำความรู้ไปใช้ การเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสมสอดคล้องกับความคิดและสถานการณ์ และประเมินขอบเขตของการใช้ภาษา นั่นคือ สมรรถภาพในการสื่อสาร ซึ่งหมายถึงทักษะการรู้จักปรับตน ของผู้เรียนในสถานการณ์สื่อสาร สามารถแยกได้เป็น 4 สมรรถภาพย่อย ดังนี้

1. สมรรถภาพทางภาษา (Linguistic Competence) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในการใช้เนื้อหาทางภาษา ได้แก่ การเปล่งเสียง การสร้างคำ การใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยค

2. สมรรถภาพทางภาษาศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม (Socio-Linguistic and Socio-Cultural Competence) เป็นความสามารถในการรู้จักการใช้ภาษาตามวัฒนธรรมสังคม รู้จักปรับภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและกฎเกณฑ์ทางสังคม ตามบทบาท และสถานภาพในสถานการณ์การสื่อสาร

3. สมรรถภาพทางการเรียบเรียงถ้อยคำ (Discursive Competence) เป็นความสามารถในการเรียบเรียงลำดับความคิด เชื่อมโยง ประโยคข้อความหลัก ความรอง รายละเอียดตามบริบทไม่ว่าจะเป็นข้อความที่สื่อสารด้วยวาจา หรือเป็นลายลักษณ์อักษร

4. สมรรถภาพทางยุทธศาสตร์การสื่อสาร (Strategic Competence) เป็นความสามารถในการใช้วิธีการทดแทนต่างๆ เพื่อดำเนินการสื่อสารให้ต่อเนื่อง เช่น การอธิบายคำด้วยทางทาง หรือด้วยการใช้ประโยคเทียบเคียง

สำหรับแนวการทดสอบความสามารถในการสื่อสารนั้น กรมวิชาการ (2542: 35) ได้แบ่งแนวการทดสอบความสามารถในการสื่อสารออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การทดสอบความสามารถทางภาษาแบบรวม (Integrative or global tests) ซึ่งการทดสอบนี้ เป็นแบบทดสอบมากกว่า 1 ทักษะ และผู้เรียนต้องใช้ความสามารถทางภาษาในเวลาอันจำกัด แบบทดสอบชนิดนี้นิยมใช้กันแพร่หลาย คือ การเขียนตามคำบอก (Dictation) การทดสอบแบบโคลส (Cloze Tests) และการสอบสัมภาษณ์ (Oral Interview Test)

2. การทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อยๆ (Discrete Point Test) การทดสอบชนิดนี้จะวัดองค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น เสียง ศัพท์ โครงสร้าง หรือทักษะต่างๆ ซึ่งแยกออกเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยแยกทดสอบออกเป็นส่วนๆ ตามองค์ประกอบของภาษาหรือตามทักษะที่ต้องการวัด

ซึ่งการทดสอบความสามารถในการสื่อสารดังกล่าวข้างต้น กรมวิชาการ (2542: 35) ได้แบ่งการวัดและการประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวัดผลภาคปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ กระทำโดยการสังเกต ตรวจผลงาน การทดสอบ ซึ่งทำได้หลายรูปแบบดังนี้

1.1 การอ่านออกเสียง แบ่งเป็นการอ่านออกเสียงศัพท์ และการอ่านออกเสียงข้อความหรือประโยค

1.2 การพูดสนทนา แบ่งเป็นผู้สอนสนทนากับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียนสนทนากันเอง

2. การวัดผลภาคความรู้ เป็นการวัดผลทางด้านเนื้อหาวิชา เป็นการวัดทั้งในด้านความเข้าใจและความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ตอน

2.1 ความรู้ทางภาษา หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของภาษาและสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เช่น การวิเคราะห์เสียง รู้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรและเสียงของคำ รู้ความหมายและการใช้คำศัพท์ ใช้ประโยคได้ถูกต้อง ในเรื่องของกฎเกณฑ์ไวยากรณ์

2.2 ทักษะสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย โดยใช้ทักษะต่างๆ เช่น การฟังประโยคและเขียนได้ การอ่านเนื้อเรื่องแล้วอธิบายได้ การดูภาพและบรรยายภาพได้ เป็นต้น และสามารถใช้ประโยคที่มีความหมายตรงตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ เช่น สามารถใช้ประโยคต่างๆเพื่อซื้อของ ถามราคาสินค้าได้ โต้ตอบเกี่ยวกับสถานที่ น้ำหนัก ใครทำอะไรได้หรือไม่ได้ เป็นต้น

ดังนั้นในการประเมินผลทางภาษาจึงไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรงแต่เป็นแบบวงจร โดยแต่ละส่วนมีหน้าที่ให้ข้อมูลแก่กันและกัน และควรนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่เขาได้เรียนมาและเพื่อให้เกิดความรู้สึกภูมิใจในผลที่เกิดกับตนเอง

สรุปได้ว่าการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพราะจะทำให้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเรียนการสอน ดังนั้น สิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอนอันดับแรก คือต้องปรับปรุงวิธีสอนของผู้สอน ต่อมาคือ สื่อ การเรียนการสอน และอันดับสุดท้ายคือตัวผู้สอนเอง โดยการปรับปรุงดังกล่าวต้องให้สอดคล้องกับปัญหาหรือผลของการวัดผลและประเมินผลที่ได้รับด้วย ดังนั้น ผู้สอนภาษาอังกฤษจึงควรพิจารณาและประเมินผลการเรียนการสอนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ บริกส์ แก็งจี้ และเวคเกอร์ (Gange, Briggs; & Wager. 1991: 185) ที่ว่า กระบวนการเรียนการสอนส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว รวมถึงเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพของการเรียนการสอนด้วย

4. ความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

การเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาทางด้านทักษะ นอกจากต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ และการฝึกฝนทักษะอยู่อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความเคยชินและสามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่วแล้วนั้นยังไม่เพียงพอ ปัจจัยอีกประการที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษคือปัจจัยทางด้านความพึงพอใจ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้ มาสโลว์ (Maslow. 1970: 69-80) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจว่ามนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอ ธรรมชาติของมนุษย์นั้นเมื่อความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างหนึ่งแล้ว ก็จะมีความต้องการอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ ความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกันคือ ความต้องการอย่างหนึ่งยังไม่หมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งก็อาจเกิดขึ้นได้ ลักษณะเฉพาะของมนุษย์คือ การทำกิจกรรมต่างๆเพื่อให้ได้มาในสิ่ง

ที่ปรารถนานั้นคือ เมื่อใดมีความปรารถนาเกิดขึ้น ก็จะมีแรงขับและการกระทำที่จะถูกปลุกเร้าแล้วเกิด ความพึงพอใจขึ้น มาสโลว์ มีความเชื่อว่า การที่คนเราจะพัฒนาให้ตนเองได้บรรลุถึงศักยภาพแห่งตนได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสามารถสนองต่อความต้องการในระดับต้นเสียก่อน ซึ่งตรงกันข้ามที่ ความต้องการในระดับต้นนั้นยังไม่ได้รับการตอบสนอง การที่จะบรรลุศักยภาพแห่งตนก็ย่อมจะเป็นไปไม่ได้ มาสโลว์ ได้เสนอแนวคิดของการจัดลำดับขั้นของความต้องมนุษย์เป็น 5 ชั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการระดับพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคและเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการในสิ่งที่ทำให้รู้สึกมั่นคงคาดการณ์ได้และมีขั้นตอนที่แน่นอน เมื่อใดที่เด็กรู้สึกว่าไม่ปลอดภัย หรือไม่แน่ใจในสิ่งที่เกิดขึ้น จะเกิดความกลัวและถ้าสิ่งนี้เกิดขึ้นบ่อยๆเขาจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ขาดความ มั่นคงทางจิตใจ ไม่สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

3. ความต้องการความรักและความเป็นพวกเดียวกัน (Love and Belongingness Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การได้รับการยอมรับและการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

4. ความต้องการการรู้จักคุณค่าของตนเอง (Needs for self-esteem) ได้แก่ ความต้องการ การยอมรับนับถือจากผู้อื่น ต้องให้ผู้อื่นชื่นชม และมีความภาคภูมิใจในตนเอง

5. ความต้องการการบรรลุถึงศักยภาพแห่งตน (Need for self-actualization) เป็นความ ต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ได้แก่ความต้องการประสบผลสำเร็จในทุกอย่างตามความคาดหวัง เพื่อพัฒนา ตนให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีอารมณ์ขันในระดับที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ สมยศ นาวิการ (2540: 155) ได้กล่าวถึงการทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการ เรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน ดังแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิด ความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับผลการตอบสนอง

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผล การปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่นๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสมซึ่งใน ที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทนซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทน ภายใน (intrinsic rewards) และผลตอบแทนภายนอก (extrinsic rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับ ความยุติธรรมของผลตอบแทน อันเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับ นั่นคือ ความ พึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง

ในการเรียนภาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จนั้นไม่เพียงแต่มีความรู้ความเข้าใจ และ ทักษะความสามารถในวิชาที่เรียนเท่านั้น ความพึงพอใจก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ความสำเร็จด้วยเช่นกัน เพราะถ้าเรียนแล้วมีความสุขสนุกสนาน มีความพึงพอใจต่อสิ่งที่เรียนก็อยากจะ

เรียนสิ่งใหม่อยู่เสมอหรืออาจเกิดความผิดหวังได้ถ้าผลการเรียนล้มเหลว ซึ่งตามแนวคิดของ ซาวิยอง (Savignon. 1997: 24) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นแรงขับภายในของแต่ละบุคคลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพยายามและเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงมีแนวโน้มที่มีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนภาษาทำให้ผู้เรียนรู้สึกเต็มใจที่จะเรียน นอกจากนี้ การ์ดเนอร์ (Gardner. 1981: 25) ลิตเติลวูด (Littlewood. 1984: 55-56) และไคลน (Klein. 1990: 37-38) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่าความพึงพอใจมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ กล่าวคือ การมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาต่างประเทศจะเป็นกำลังสำคัญสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้ และความสำเร็จของการเรียนรู้จะช่วยส่งผลกลับไปสู่ความพึงพอใจ ด้วย ส่วน แครชเชน (Krashen. 1981: 19) มีความเห็นแตกต่างจาก คือ ความพึงพอใจและความถนัดทางภาษาต่างก็เกี่ยวข้องกันกับผลสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียน แต่ไม่ขึ้นต่อกันเอง ทั้งนี้เพราะผู้เรียนอาจมีความถนัดต่ำแต่มีความพึงพอใจหรือมีความถนัดสูงแต่มีความพึงพอใจในทางลบก็ได้ การ์ดเนอร์ (Gardner: 1985) กล่าวว่า มีผลงานวิจัยมากมายเกี่ยวกับบทบาทของความพึงพอใจและแรงจูงใจที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง ผลการวิจัยในภาพรวมชี้ให้เห็นว่าความพึงพอใจด้านบวกและแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สอง แต่น่าเสียดายที่ ผลวิจัยดังกล่าวไม่ได้ชี้ชัดว่าแรงจูงใจมีผลมากน้อยแค่ไหน แรงจูงใจในการเรียนภาษาที่สองเป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยหลักคือ ความต้องการในการสื่อสารของผู้เรียน และความพึงพอใจต่อชุมชนที่ใช้ภาษาที่สอง ถ้าผู้เรียนต้องการพูดภาษาที่สองในสถานการณ์ต่างๆทางสังคม หรือต้องการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน พวกเขาจะรับรู้คุณค่าของการสื่อสารโดยภาษาที่สองและจะได้รับแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาที่สอง ปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบอย่างยิ่งต่อแรงจูงใจ คือสังคมแบบพลวัต (social dynamic) และพลังอำนาจของความสัมพันธ์กันระหว่างภาษา นั้นหมายถึง สมาชิกของสังคมของชนกลุ่มน้อยอาจมีความพึงพอใจที่แตกต่างไป และแรงจูงใจเมื่อเรียนรู้ภาษาของชนกลุ่มใหญ่ของสังคม มากกว่าเมื่อสมาชิกของชนกลุ่มใหญ่ไปเรียนรู้ภาษาของชนกลุ่มน้อย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าในการปฏิบัติงานใดๆ ก็ตามผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการทำงาน การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น สิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนก็คือผู้เรียนต้องมีสิ่งจูงใจในการเรียนก่อน จึงส่งผลให้การเรียนบรรลุไปตามเป้าหมาย การสร้างความพึงพอใจในการเรียนการสอนเกิดขึ้นโดยครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้อบรมผลสำเร็จ ต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์ รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

5.1 ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว

องค์การสหประชาชาติ ได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่ กรุงโรม ประเทศอิตาลี ในปี 2506 และได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว คือ “การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการไปร่วมประชุม แต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน หรือไปพำนักอยู่เป็นการถาวร” พร้อมกับให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitors) แทนคำว่า “นักท่องเที่ยวค้างคืน” (Tourists)

จริญญา เจริญสุกใส และสุวัฒน์ จูธากรณ์ (2545: 72) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางของบุคคล จากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่น เป็นการชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ใดๆที่ไม่ใช่เพื่อการหารายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เดินทาง (นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน) ธุรกิจ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ภาครัฐที่ดูแลการท่องเที่ยว และชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดลักษณะของนักท่องเที่ยว ดังนี้ (อุดม เขยกิจวงศ์ และคณะ 2548 : 222-224)

1. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง ชาวไทยหรือชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เดินทางจากที่อยู่ในจังหวัดของตน ไปยังจังหวัดอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางใดๆ ที่ไม่ใช่การหารายได้ในสถานที่ที่ไปเยือน และระยะเวลาที่พำนักไม่เกิน 60 วัน

2. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หมายถึง ชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและพำนักอยู่ในการเดินทางครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่า 1 คืน หรือ 24 ชั่วโมง และไม่มากไปกว่า 60 วัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อ การติดต่อธุรกิจแต่ไม่ใช่เพื่อหารายได้ การมาพักผ่อนที่แหวะจอด ในท่าเรือ การท่องเที่ยว การพักผ่อน การรักษาสุขภาพ การเยี่ยมญาติมิตร การศึกษาและการดูงาน และการร่วมประชุมสัมมนา หรือเป็นตัวแทนสมาคม นักบวช นักกีฬา

การท่องเที่ยวนั้น มีความสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการสร้างรายได้ การจ้างงาน สร้างอาชีพ การส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปะ ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้น การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวถือเป็นความสำคัญ และความจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ตามที่ ปวีณา โทณแก้ว (2542: 1-3) ได้จำแนกความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อมนุษย์ได้เป็น 3 ด้าน คือ

1. ความสำคัญต่อบุคคล การท่องเที่ยวเป็นสื่อสร้างสรรค์ความสำราญ เพลิดเพลินใจแก่มนุษย์ อันเป็นการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้มีทัศนคติกว้างไกล สามารถรับและเข้าใจ

สถานการณ์ที่เป็นจริง เสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ตลอดจนสถาปนาความเข้าใจอันดีระหว่างมนุษยชาติ เนื่องจากการท่องเที่ยวซึ่งโอกาสแห่งการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของชนในชาติและนานาชาติ

2. ความสำคัญต่อสังคม การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสืบทอดทางวัฒนธรรม ตลอดจนการรักษาเอกลักษณ์ของชาติ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและนำความเจริญไปสู่ท้องถิ่น ช่วยพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค มาตรฐานการครองชีพ ตลอดจนคุณภาพชีวิตที่ดี

3. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้สำคัญในรูปเงินตราต่างประเทศ ช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินของประเทศ กระตุ้นการสร้างงานและรายได้แก่ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงินตรา และการกระจายรายได้แก่ท้องถิ่น รวมทั้งกระตุ้นการผลิตและธุรกิจบริการต่างๆ

5.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวของคนเรานั้นแตกต่างกันไปตามโอกาสและความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งก็มีอยู่ด้วยกันหลายเหตุผล ตามที่ สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 19-20) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศเพื่อชมทิวทัศน์ วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่างๆ หรือท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เพื่อเปลี่ยนสถานที่พักอาศัย เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวแบบนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น รสนิยม ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจของสถานที่แต่ละแห่ง

2. การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน เป็นการใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อนร่างกายและสมอง อาจจรรวมถึงการพักผ่อนหลังการเจ็บป่วย โดยจะใช้เวลาพักผ่อนให้นานที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ สถานที่ที่ไปพักผ่อนจะเลือกที่สงบ สะดวกสบาย อากาศบริสุทธิ์ เช่น ชายทะเล หรือบนภูเขาที่ห่างไกลจากความอึกทึกครึกโครม

3. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มักจะมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวด้วย เป็นการศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งในแง่มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน ศิลปะ หรือการแสดงต่างๆ

4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา การท่องเที่ยวประเภทนี้มีจุดประสงค์ 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นการไปชมการแข่งขันกีฬาที่ตนสนใจ ประการที่สอง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย การท่องเที่ยวประเภทนี้สถานที่อันเป็นจุดหมายปลายทางเป็นสิ่งดึงดูดใจให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ชายทะเล ภูเขา หรือการเดินป่าเพื่อตุนก ตกปลา หรือส่องสัตว์ เป็นต้น

5. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ การประชุม และสัมมนา ซึ่งผู้ที่ไม่ไปเพื่อธุรกิจหรือสัมมนา มักจะแบ่งเวลาส่วนหนึ่งไว้สำหรับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบนี้สิ่งที่เป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวคือ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีสถานที่พักอาศัยหรือโรงแรม และระบบคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว ปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวลักษณะนี้มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ

6. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา คือ การที่บุคคลไปต่างประเทศเพื่อศึกษาดูงาน หรือวิจัย หรือการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยและจะอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานับเดือน การท่องเที่ยวประเภทนี้รวมถึงการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาภายในประเทศด้วย จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศอีกอย่างหนึ่ง

5.3 ประเภทของการท่องเที่ยว

การแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวโดยทั่วไป จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งลักษณะและกระแสนิยมของการท่องเที่ยวจะสร้างรูปแบบของการท่องเที่ยวออกมาอย่างต่อเนื่อง และการแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวยังมีการแบ่งตามลักษณะของวัตถุประสงค์ในการเดินทางได้อีกด้วย ดังที่ อุดมเชยกิจวงศ์และคณะ (2548: 48) ได้ให้ความหมายของประเภทของการท่องเที่ยว หมายถึง ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว และสามารถแบ่งประเภทแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. การท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการ (Recreational Tourism) เป็นการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬา เล่นกีฬา เช่นน้ำพุรักษาโรค การอาบแดด และการสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่ผ่อนคลายจิตใจ สถานที่ดังกล่าว เช่น ชายทะเล สนามกอล์ฟ สนามเทนนิส เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Intensive Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงาน เป็นสวัสดิการของหน่วยงาน และบริษัทห้างร้านต่างๆ เพื่อดูงาน การสันทนาการ โดยหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

3. การท่องเที่ยวเพื่อชมประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) เป็นการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานและโบสถ์เก่าๆ ที่เน้นความรุ่งเรืองในอดีต อาจเป็นการเยือนอนุสาวรีย์ โบสถ์ วิหาร วังต่างๆ ชมการแสดงแสงสีเสียงเหตุการณ์เด่นๆ ในอดีตกาล

4. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) มีลักษณะเด่นคือ การประชุมหรือพบปะกันหรือการสัมมนา ซึ่งมักจะรวมการท่องเที่ยวอื่นๆด้วย

5. การท่องเที่ยวเพื่อชมวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและในบางครั้งเข้าร่วมวิถีชีวิตเก่าๆที่หาได้ยาก ท้องถิ่นเก่าๆ ที่มีความน่าสนใจ เป็นที่ดึงดูดความสนใจ เช่น เครื่องแต่งกายตามประเพณี การเร่กระบ่าพื้นบ้าน การแสดงศิลปะและหัตถกรรมโบราณ เป็นต้น

6. การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสังเกตเห็นการแสดงออกทางวัฒนธรรม และแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ ซึ่งรวมทั้งการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมรำฟ้อน และเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ

7. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) คล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ แต่เน้นสิ่งที่ดึงดูดใจที่เป็นสิ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่เน้นชาติพันธุ์มนุษย์ การกลับคืนสู่ธรรมชาติ และการชื่นชมต่อความสัมพันธ์ของผู้คนกับพื้นโลก ซึ่งรวมทั้งการถ่ายภาพ การเดินทางไกล การปีนเขา การล่องเรือเล็ก และการตั้งแคมป์

5.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

5.4.1 ความหมายและลักษณะของวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรม คือ ผลรวมของทุกสิ่งซึ่งเป็นความเจริญงอกงามที่สังคมนั้นๆ ได้ทำไว้ หรือได้สั่งสมมาจนถึงบัดนี้ วัฒนธรรม คือ ผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะและพุทธปัญญาทุกแขนง และ วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีค่าแสดงรสนิยมของผู้ดีหรือชนชั้นสูงที่มีการศึกษาและฐานะดี วัฒนธรรม เป็นวิถีดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน ลีปพนนท์ เกตุทัต (2542) ได้อธิบายไว้ว่า ในเมื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นเรื่องที่กว้างใหญ่และมีแง่มุมต่างๆ วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของคนในชุมชนและในสังคม โดยส่วนรวมซึ่งรวมถึงสังคมวัฒนธรรมและศิลปวัฒนธรรม วัฒนธรรมมิใช่เป็นนามธรรมและรูปธรรมที่หยุดนิ่ง แต่เปลี่ยนแปลงมีพลวัตตลอดเวลา โดยวัฒนธรรมมุ่งความอยู่ดี มีสุข ของคนและสังคมโดยส่วนรวม วัฒนธรรมจึงต้องเชื่อมโยงระหว่างสภาพในอดีตสู่ปัจจุบันและสู่อนาคต ต้องเชื่อมโยงระหว่างคนในสังคมที่มีวัยต่างกัน ต้องเชื่อมโยงระหว่างสภาพตนเองต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และสภาพรอบโลก ต้องเชื่อมโยงระหว่างคนกับธรรมชาติ วัฒนธรรมจะพัฒนาองงามได้ต้องอาศัยความเชื่อมโยงและความเข้าใจในความหลากหลาย ความแตกต่าง และจุดร่วมของวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมของชาติ และวัฒนธรรมของโลก ซึ่งมีวิวัฒนาการและมีความเปลี่ยนแปลงมีพลวัตที่ไม่หยุดนิ่ง การประสาน เชื่อมโยงและถักทอวิถีชีวิตของคนและชุมชนต่างๆ รอบโลก และกับธรรมชาติที่เท่ากันที่จะทำให้การพัฒนายั่งยืนได้

ทุกสังคมต้องมีวัฒนธรรมและวัฒนธรรมของแต่ละสังคมย่อมมีลักษณะเฉพาะที่แสดงออกให้ปรากฏ ซึ่งสามารถใช้ขอบเขตของวัฒนธรรมเป็นเครื่องแบ่งอาณาเขตประเทศชาติได้ ณรงค์ เสียงประชา (2538) ได้อธิบายถึงลักษณะของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสิ่งช่วยในการดำเนินชีวิต ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นล้วนเป็นวัฒนธรรม
2. วัฒนธรรม เป็นผลรวมหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ความรู้ ความเชื่อ วิถีในการดำเนินชีวิต สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ
3. วัฒนธรรมมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ วัฒนธรรมมิใช่เกิดขึ้นเองโดยปราศจากการเรียนรู้มาก่อน และลักษณะข้อนี้เองทำให้มนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์ กล่าวคือ พฤติกรรมส่วนใหญ่ของสัตว์เกิดจากการเร้าของสัญชาตญาณ ส่วนมนุษย์นั้นมีสมองอันทรงคุณภาพจึงสามารถรู้จักคิด ถวายทอดและเรียนรู้ กระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นจากการมีการติดต่อกันกับบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม ดังนั้น การเรียนรู้จึงเป็นลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรม
4. วัฒนธรรมมีลักษณะเป็นมรดกของสังคมเป็นผลของการถ่ายทอดและการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการดังกล่าว ก็คือ การสื่อสารโดยสัญลักษณ์ (Symbolic Communication)

ได้แก่ การที่มนุษย์มีภาษาใช้ที่แน่นอน ซึ่งมีส่วนช่วยให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นก่อนๆ ดำเนินสืบเนื่องกันมา มีขนาดสาย ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมีลักษณะเป็น “มรดกแห่งสังคม” (Social Heritage)

5. วัฒนธรรมมีลักษณะเป็น super organic หมายถึง สิ่งที่เป็นปรากฏการณ์อย่างเดียวกันในทางกายภาพหรือทางชีวภาพนั้นอาจเป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันไปในแง่ของวัฒนธรรม กล่าวคือ ของสิ่งหนึ่งอาจนำมาใช้ในความหมายที่ต่างกันไปในแต่ละสังคม ทั้งๆที่เป็นสิ่งเดียวกันนั่นเอง ตัวอย่างเช่น ลิ่น เป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของทุกคนชาวทิเบตนำมาใช้แสดงออกซึ่งความเคารพนับถือด้วยการแลบลิ่น ส่วนชาวไทยกลับถือเป็นการแสดงที่ไม่สุภาพ เป็นต้น

6. วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต (Way of Life) หรือแบบแผนการดำรงชีวิต (Design for Living) ของมนุษย์

7. เป็นผลจากการช่วยกันสร้างสรรค์ของมนุษย์และได้มีการปรับปรุงดัดแปลงสิ่งใดที่ไม่ดีหรือล้าสมัยก็เลิกใช้ไป สิ่งใดที่ดีก็ยังคงเอาไว้ใช้ต่อไป เช่น การเพาะปลูก เดิมใช้แรงสัตว์ต่อมาเห็นว่าเป็นวิธีที่ล่าช้าและล้าสมัยจึงประดิษฐ์หรือซื้อเครื่องมือ เครื่องจักรมาใช้ในงานเพาะปลูกทำให้ผลผลิตมากขึ้น

8. วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงและมีการปรับตัวได้

9. วัฒนธรรมมิใช่เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่เป็นของส่วนรวม สิ่งที่จะถือเป็นวัฒนธรรมได้จะต้องเป็นสิ่งที่ยอมรับถือปฏิบัติมิใช่เฉพาะคนใดคนหนึ่งยอมรับถือปฏิบัติเท่านั้น

5.4.2 ความสำคัญและประเภทของวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535) ได้ให้ความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ 3 ประการ คือ

1. วัฒนธรรมเป็นพื้นฐานและเครื่องมือ สำหรับสร้างเสริมความสามัคคีกลมเกลียว และความเป็นปึกแผ่นในหมู่ประชาชน วัฒนธรรมจะช่วยชักนำให้คนประพฤติศิลปปฏิบัติธรรม และพร้อมที่จะเผชิญชีวิตร่วมกันบนผืนแผ่นดินเดียวกันทั้งในยามสุขและยามทุกข์

2. วัฒนธรรมเป็นกรอบและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จึงถือได้ว่าวัฒนธรรมเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกของสังคม ซึ่งอาจจะช่วยป้องกันและแก้ไข ปัญหา ตลอดทั้งการตอบสนองความต้องการของสมาชิกและของสังคมได้

3. วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ เป็นลักษณะเด่นประจำชาติ หรือประจำหมู่คณะ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ชนในชาติมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน อันจะทำให้เกิดความรักสามัคคีกัน และจะส่งผลต่อการรวมพลังของหมู่คณะ และธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ สุพัตรา สุภาพ (2536) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. วัฒนธรรมวัตถุ (Material Culture) ซึ่งได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ตู้เย็น หม้อหุงข้าว แก้วน้ำ มีด โต๊ะ รถ เครื่องบิน โทรศัพท์ โทรทัศน์ จรวด บ้าน วัด หอประชุม เป็นต้น

2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Non-Material Culture) หมายถึง อุดมการณ์ ค่านิยม แนวคิด ในเรื่องการแข่งขันอย่างมีเหตุผล ประเพณี การปฏิบัติสืบต่อกันมา และเป็นที่ยอมรับกันในชนกลุ่มของตนว่าดีงาม เหมาะสม เช่น ศาสนา ความเชื่อ ความสนใจ ทักษะ ความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นนามธรรม (Abstract) ที่ไม่สามารถมองเห็นได้

5.4.3 บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมไทยต่อสังคมไทย (กรมอาเซียน, 2559: ออนไลน์)

หน้าที่ของวัฒนธรรมที่สำคัญและต่อสังคมไทย คือ

1. เป็นเครื่องกำหนดวิถีชีวิตของคนในสังคม เพราะฉะนั้นหน้าที่ก็คือว่าเป็น สิ่งจำเป็น สำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม วัฒนธรรมจะทำให้เกิดแบบแผน ทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ถือว่าหน้าที่อย่างหนึ่งของวัฒนธรรม คือ เป็นสิ่งที่ในทุกสังคมจำเป็นจะต้องมีวัฒนธรรม และก็เป็นผลรวม จากภูมิปัญญาของคนในสังคมที่ถูกสั่งสม สืบทอดถ่ายทอดต่อ ๆ กันมา ตัวอย่าง ของครอบครัวสังคมไทย เรา จะเป็นตัวกำหนด บทบาทของสถานะภาพของสถาบันครอบครัว เช่น สังคมไทยจะมองว่า ผู้ชาย จะต้องเป็นช้างเท้าหน้าเป็นผู้นำของครอบครัว นั่นคือการกำหนดบทบาท เพราะเหมือนกับว่า พ่อโตมาถ้า เราเป็นเพศหญิง เราก็จะถูกพ่อแม่บอกว่า พี่ชายต้องดูแลน้อง หรือว่าถ้าแต่งงานแล้วสามีจะต้อง เป็นใหญ่ กว่าภรรยา นั่นก็คือถูกกำหนดบทบาททางสังคมในสถาบันครอบครัว

2. วัฒนธรรมที่มีส่วนสำคัญต่อวัฒนธรรมไทยก็คือ เป็นตัวกำหนดแนวทางในการอยู่ ร่วมกันของสังคมไทย เช่น เรามักจะนับถือผู้อาวุโสผู้ใหญ่ เวลาเราเจอผู้ใหญ่เราก็จะให้เกียรติท่าน ก็ะยก มือไหว

3. การควบคุมคนในสังคมมิให้ประพฤติผิดต่อประเพณี คนไทยจะให้ความสำคัญเรื่อง ของการแต่งงาน ประเพณีเราถ้าเป็นผู้หญิงก็จะถูกสั่งสอนว่า ก่อนที่จะไปอยู่กับผู้ชาย จะต้องมีการแต่งงาน ให้ถูกต้องตามประเพณีเสียก่อน ไม่ใช่หอบผ้าหอบผ่อนหนีตามเขาไป ซึ่งเราถูกสั่งสอนมา ถือเป็นการ ควบคุมคนในสังคมมิให้ประพฤติผิดต่อประเพณี

4. การกำหนดค่านิยมและความเชื่อในการดำรงชีวิตของคนในสังคม ส่วนใหญ่แล้วคน ไทยจะเป็นสังคมพุทธศาสนา จะเชื่อในเรื่องเวรกรรม เชื่อในเรื่องการให้อภัย แล้วก็เชื่อในเรื่องของการมี เมตตากรุณา อันนี้ก็ถือว่าเป็นบทบาทสำคัญของวัฒนธรรมไทย ซึ่งก็ค่อนข้างหลากหลายและก็จะเชื่อมโยง กันในแต่ละสังคม

5. วัฒนธรรมไทย จะมองเรื่องอาหารการกิน เวลาจะกินอะไรที่ไม่ใช่อาหาร junk food อย่างทุกวันนี้ เรื่องบ้านที่อยู่อาศัยก็ต้องดูทิศทางลมให้เอื้อต่อสิ่งแวดล้อม ก่อนที่จะลงมือปลูกบ้าน หรือ แม้กระทั่งการแต่งกายก็ต้องเป็นแบบไม่โป๊หน้า โป๊หลัง ซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมไทยที่มีบทบาทสำคัญ หรือ เรื่องของยารักษาโรค แม้ทุกวันนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่ก่อนเราจะใช้ภูมิปัญญาเป็นยาสมุนไพร แล้วมายุคหนึ่งเป็นยาทางวิทยาศาสตร์ แต่ทุกวันนี้เราก็กังพยายามรื้อฟื้นในเรื่องของแพทย์ทางเลือกขึ้นมา

ถือว่าเป็นวิถีชีวิต วัฒนธรรมของไทยที่น่าจะต้องรักษาเอาไว้ เปรียบเหมือนกับปัจจัย 4 พื้นฐาน ตั้งแต่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ซึ่งนี่คือ วัฒนธรรมของไทย

5.5 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ สถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ ที่เป็น ที่รู้จักแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศทั่วโลก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559: ออนไลน์) ได้แก่

1. ตลาดจตุจักร ถือเป็นแหล่งช้อปปิ้งยอดนิยมสุดสัปดาห์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่นี่เป็น ตลาดนัดที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่รวบรวมสินค้ามากมายจากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ มีสินค้าหลากหลายชนิดให้เลือกสรรแถมได้ของที่ถูกใจ ในราคาที่ย่อมเยาสำหรับตลาดนัดจตุจักรมีจำนวนแผงค้าทั้งหมดมากกว่า 8,000 แผงค้าแบ่งเป็น 27 โครงการ โดยภายในโครงการต่างๆ ประกอบไปด้วย สินค้าหลากหลายชนิด ทั้งจากผู้ผลิตโดยตรง และ ผู้ขายรายย่อยการเดินทางสะดวกสบายมากมีรถประจำทางผ่านหลายสาย และ รถไฟฟ้า BTS โดยสินค้าประกอบไปด้วย หลายหมวดหมู่ เปิดตั้งแต่ 7 โมงเช้าถึงค่ำเช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ เพอร์เนเจอร์ ของตกแต่งบ้าน ต้นไม้ อุปกรณ์สวนเครื่องปั้นดินเผา เซรามิค เสื้อผ้ามือสอง สินค้าเบ็ดเตล็ด สัตว์เลี้ยงและอุปกรณ์สำหรับสัตว์เลี้ยง ของเก่า ของสะสม หนังสือ งานศิลปะ อาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

2. พิพิธภัณฑ์วังสวนผักกาด วังสวนผักกาด เป็นสถานที่แห่งแรกในประเทศไทยที่เจ้าของบ้านคือ พลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงษ์บริพัตร กรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิต หรือ เสด็จในกรมฯ และ หม่อมราชวงศ์พันธุ์ทิพย์ บริพัตร หรือ “คุณท่าน” ได้เปิดบ้านซึ่งหลายคนรู้จักในนาม “วังสวนผักกาด” ให้บุคคลภายนอกเข้าชมในขณะที่ท่านเจ้าของยังคงใช้เป็นที่พักนับแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมา ด้วยนิสัยและความรักในการสะสม เสด็จในกรมฯ ทรงรวบรวมศิลปะและโบราณวัตถุอันล้ำค่าที่สืบทอดมาจาก จอมพลเรือ จอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต (ทูลกระหม่อมบริพัตรฯ) ต้นราชสกุลบริพัตร พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และ สมเด็จพระนางเจ้าสุชาวลามารศรี พระอัครราชเทวี นอกจากนี้ เสด็จในกรมฯ และ “คุณท่าน” ต่างร่วมกันสะสมศิลปะและโบราณวัตถุชิ้นสำคัญอื่นๆ ของทั้งชาติไทย และของโลกไว้อีกเป็นจำนวนมาก โดยเก็บรวบรวมไว้ ณ วังสวนผักกาด พิพิธภัณฑ์วังสวนผักกาดตั้งอยู่บนพื้นที่ ๖ ไร่ บริเวณถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ อันประกอบด้วยเรือนไทยโบราณ ๘ หลัง เรือนหลังที่ ๑-๔ จัดเป็นหมู่เรือนไทย โดยเรือนหลังแรกมีสะพานเชื่อม ไปสู่เรือนหลังที่ ๒, ๓ และ ๔ ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ ตามลำดับ ส่วนเรือนหลังที่ ๕-๘ ปลูกอยู่ห่างกันทางทิศตะวันตก และมีหอเขียนอยู่ทางทิศใต้ สำหรับพิพิธภัณฑ์บ้านเชียง และ หอศิลป์ปัทมธรรมาศรีจัดแสดงอยู่ในศิลปาคารจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์

3. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร ตั้งอยู่บนถ.หน้าพระธาตุ เขตพระนคร ระหว่างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และโรงละครแห่งชาติ ตรงข้ามกับสนามหลวง พิพิธภัณฑ์แห่งนี้นับเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุดในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้านศิลปะไทยมากที่สุดแห่งหนึ่ง เป็นแหล่งรวบรวมประวัติความเป็นมาของชาติไทยตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เข้าสู่ยุครุ่งเรืองของอาณาจักรสุโขทัย ลพบุรี อโยธยา ธนบุรี จนกระทั่งถึงยุครัตนโกสินทร์

4. พิพิธภัณฑ์บ้านไทย จิม ทอมป์สัน เรือนไทยจิม ทอมป์สันเป็นบ้านของ เจมส์ เอช. ดับเบิลยู. ทอมป์สัน นักธุรกิจผู้ประกอบการชาวอเมริกันที่สร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นจนร่ำรวย ผู้ก่อตั้งบริษัทอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยจิม ทอมป์สันซึ่งมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก ความสำเร็จของจิม ทอมป์สันในระยะเวลา ๒๕ ปีที่เขาเข้ามาพำนักอยู่ในราชอาณาจักรไทยส่งผลให้เขา มีกิตติศัพท์ขจรขจายในฐานะ “ชาวอเมริกันผู้กลายเป็นตำนานในประเทศไทย” ในฐานะที่เขาสร้างคุณูปการในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมไหมไทย จิม ทอมป์สันได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประถมาภรณ์ช้างเผือก ซึ่งเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่พระราชทานแต่ชาวต่างชาติที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศไทย เรื่องราวความสำเร็จของจิม ทอมป์สันในประเทศไทยกลายเป็นตำนานที่เล่าขานกันมากที่สุดเรื่องหนึ่งของเอเชียสมัยหลังสงคราม ใน ค.ศ. ๑๙๖๗ (พ.ศ. ๒๕๑๐) จิม ทอมป์สันเดินทางไปพักผ่อนกับเพื่อนๆที่แคมเมอร์อนไฮแลนด์สในประเทศมาเลเซีย เขาออกเดินเท้าเข้าป่าที่ห้อมล้อมอยู่ไปและไม่ได้กลับมาอีกเลยนับเป็นจุดเริ่มต้นของตำนานเรื่องจิม ทอมป์สัน นับแต่เขาหายสาบสูญไปใน ค.ศ. ๑๙๖๗ (พ.ศ. ๒๕๑๐) สภาพของบ้านที่ “ใครๆพากันกล่าวขวัญถึง” และ “ศูนย์กลางวงสังคมนคน เด่นคนดังในเมือง” แทบจะไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปเลย จนถึงทุกวันนี้ บ้านทรงไทยที่งดงามมีเสน่ห์หลังนี้ก็ยังคงเป็นสถานที่หลักแห่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมากรุงเทพฯชอบแวะมาเยี่ยมชม

5. พระที่นั่งวิมานเมฆ พระที่นั่งวิมานเมฆ เป็นพระที่นั่งที่สร้างด้วยไม้สักทองที่ใหญ่ที่สุดในโลกหลัง มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่งดงาม ประณีตและได้รับอิทธิพลการก่อสร้างแบบตะวันตก และเป็นพระที่นั่งถาวรองค์แรกในพระราชวังดุสิต พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในพระราชวังดุสิต ลักษณะขององค์พระที่นั่งพระที่นั่งองค์นี้ เป็นอาคารแบบวิตอเรีย ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมยุโรป ผสมกับไทยประยุกต์ องค์พระที่นั่งเป็นรูปอักษร ตัวแอล เปิดให้เข้าชมทุกวัน (ยกเว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์) ตั้งแต่เวลา 09.30–16.00 น. อัตราค่าเข้าชมพระที่นั่งวิมานเมฆ คนไทย ผู้ใหญ่ 75 บาท เด็ก 20 บาท ชาวต่างประเทศ 100 บาท หากต้องการเข้าชมเป็นหมู่คณะต้องทำหนังสือแจ้งล่วงหน้าสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. 0 2628 6300-9 website:www.vimanmek.com การแต่งกายที่เหมาะสมเมื่อเข้าชมพระที่นั่งวิมานเมฆ สุภาพสตรี ควรสวมใส่เสื้อมีแขน กระโปรงคลุมเข่า หรือกางเกงขายาว สุภาพบุรุษ ควรสวมใส่เสื้อมีแขน และกางเกงขายาว ภายในจะแบ่งเป็นตำแหน่งต่างๆจัดแสดงนิทรรศการที่แตกต่างกันออกไป หากต้องการเข้าชมภายในพระตำหนักต้องฝากของไว้ในล็อกเกอร์

ด้านนอก แต่หากต้องการถ่ายรูปเฟื้องแค่อาคารภายนอกอาคารไม่ต้องฝากของก็ได้ ไม่นอนญาติให้ถ่ายภาพข้างในอาคาร

6.. วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วโลกว่า “The Marble Temple” เพราะพระอุโบสถ พระระเบียง ประดับด้วยหินอ่อนที่ดีที่สุดจากประเทศอิตาลี ประกอบกับเป็นวัดที่มีความวิจิตรงดงามด้วยศิลปะสถาปัตยกรรมไทยโบราณ จึงมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศสนใจเข้าชมจำนวนมากทุกวัน วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามเป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๑๐,๕๖๖ ตารางวา ๑๔ ตารางคอก ตั้งอยู่แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ระหว่างถนนสายใหญ่คือ ถนนพระรามที่ ๕ ถนนศรีอยุธยา ถนนราชดำเนินนอก และถนนพิษณุโลกพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงสถาปนาขึ้นด้วยศิลปะสถาปัตยกรรมไทยโบราณ และวางแบบแปลนแผนผังแยกสัดส่วนเป็นเขตพุทธาวาส สังฆาวาส และที่ธรณีสถิงสำหรับผู้อุปัฏฐากภิกษุสามเณรอยู่อาศัย ในเขตพุทธาวาสและสังฆาวาส มีสนามหญ้าและปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่น กุฎีที่อยู่ของภิกษุสามเณร เป็นระเบียบ ปลอดภัย ซึ่งถือว่าเป็นวัดที่มีการวางแปลนแผนผังที่ดีที่สุดวัดหนึ่ง

7.. วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร วัดอรุณราชวราราม เป็นวัดโบราณสร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เดิมเรียกว่า “วัดมะกอก” ตามชื่อดาบลงมมะกอกซึ่งเป็นด้ามที่ฝังวัด ภายหลังเปลี่ยนเป็น “วัดมะกอกนอก” เพราะมีวัดสร้างขึ้นใหม่ในด้ามเดียวกันแต่อยู่ลึกเข้าไปในคลองบางกอกใหญ่ชื่อ “วัดมะกอกใน” ต่อมาใน พ.ศ. ๒๓๑๐ เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมีพระราชประสงค์จะย้ายราชธานีมาตั้ง ณ กรุงธนบุรีจึงเสด็จกรีธาทัพลงมาจากทางชลมารคถึงหน้าวัดมะกอกนอกนี้เมื่อเวลารุ่งอรุณพอดี จึงทรงเปลี่ยนชื่อวัดมะกอกนอกเป็น “วัดแจ้ง” เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งนิมิตที่ได้เสด็จมาถึงวัด นี้เมื่อเวลาอรุณรุ่ง เมื่อพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดให้ย้ายราชธานีจากกรุงศรีอยุธยามาตั้ง ณ กรุงธนบุรีและได้ทรงสร้างพระราชวังใหม่ มีการขยายเขตพระราชฐาน เป็นเหตุให้วัดแจ้งตั้งอยู่กลาง พระราชวังจึงไม่โปรดให้มีพระสงฆ์จำพรรษา นอกจากนั้นในช่วงเวลาที่กรุงธนบุรีเป็นราชธานี ถือกันว่าวัดแจ้งเป็นวัดคู่บ้าน คู่เมือง เนื่องจากเป็นวัดที่ประดิษฐาน พระแก้วมรกตและพระบาง ซึ่งสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) ได้ อัญเชิญพระพุทธรูปสำคัญ ๒ องค์นี้มาจากลาวในคราวที่เสด็จตีเมืองเวียงจันทน์ ได้ในปี พ.ศ. ๒๓๒๒ โดยโปรดให้อัญเชิญ พระแก้วมรกตและพระบางขึ้นประดิษฐาน

8.. พระบรมมหาราชวัง มีพื้นที่ 218,400 ตารางเมตร ประกอบด้วยวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระที่นั่งองค์แรกภายในพระบรมมหาราชวัง โดยถ่ายแบบมาจากพระที่นั่งสรรเพชญมหาปราสาทในสมัยอยุธยา มีลักษณะเป็นปราสาทจัตุรมุข ยอดทรงมณฑปซ้อนเจ็ดชั้นประดับกระจกหลังคาลาดด้วยดีบุก พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2418 เป็นสถาปัตยกรรมผสมระหว่างไทยและยุโรปเป็นปราสาทเรียงกันสามชั้น สามองค์ เชื่อมต่อกันด้วยมุขกระสันโดยตลอด หลังคามุงกระเบื้อง

เคลือบสี มียอดปราสาทสามยอด นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วย พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ และพระที่นั่งบรมพิมาน

9. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์) “วัดโพธิ์” หรือนามทางราชการว่า “วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร” เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก และเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา “วัดโพธาราม” วัดเก่า ที่เมืองบางกอก ครึ่งกรุงศรีอยุธยาเป็นวัดหลวง ข้างพระบรมมหาราชวัง และที่ได้พระแทนประดิษฐาน พระพุทธเทวปฏิมากร พระประธานในพระอุโบสถเป็นที่บรรจุ พระบรมอัฐิของพระองค์ท่านไว้ด้วย โดยพระอารามหลวงแห่งนี้มีเนื้อที่ 50 ไร่ 38 ตารางวาอยู่ด้านทิศใต้ของพระบรมมหาราชวัง ทิศเหนือจดถนนท้ายวัง ทิศตะวันออกจดถนนสนามไชย ทิศใต้จดถนนเศรษฐกิจ ทิศตะวันตกจดถนนมหาราช มีถนนเชตุพน ขนาบด้วยกำแพงสูงสี่ขาวแบ่งเขตพุทธาวาส และสังฆาวาสชัดเจน

10. วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) วัดพระแก้ว ตั้งอยู่บนถนนหน้าพระลาน เขตพระนคร สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2325 เมื่อรัชกาลที่ 1 (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายราชธานีจากธนบุรีมายังกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังเป็นประดิษฐานของ “พระพุทธรูปมหาณีนรัตนปฏิมากร หรือพระแก้ว” พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของไทย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในพระอุโบสถ ระเบียงพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ที่สวยงามและยาวที่สุดในโลก ใครสนใจไปที่เยวที่ไหนสะดวกที่ไหน ก็เชิญเที่ยวได้ตามสบายเลยครับ สำหรับในช่วงปิดเทอมหรือมีเวลาว่าง

กรุงเทพมหานครนอกจากจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศทั่วโลกแล้ว ยังมีสถานที่ต่างๆที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชาติไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559: ออนไลน์) คือ

1. ป้อมปราการในกรุงเทพฯ _____ กรุงเทพฯ ถือกำเนิดขึ้นมาจากกรุงศรีอยุธยาที่ถูกพม่าบุกเข้าทำลายจนพังพินาศเมื่อปี 2310 กรุงศรีอยุธยาซึ่งมีไพร่พลกว่า 1 ล้านคนถูกพม่ารบราบคาบ และชาวเมืองที่หนีไม่รอดก็ถูกสังหารหรือถูกจับตัวกลับไปเป็นเชลยที่พม่า (หรือเมียนมาร์) ด้วยเหตุนี้ สงครามและการฆ่าฟันจึงยังฝังอยู่ในจิตใจของชาวสยาม และผู้นำของสยามล้วนเป็นชายชาติทหารทั้งสิ้น กรุงเทพฯ ได้รับเลือกให้เป็นราชธานีแห่งใหม่ของสยามประเทศด้วยเหตุผลกลยุทธ์ทางการทหาร ป้อมปราการต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงยุทธวิธีการรบที่ทันสมัยยิ่งขึ้น และไม่มีการใช้คูเมืองและกำแพงแคบๆ เพื่อสกัดกันข้างอีกต่อไปแล้ว ซากปรักหักพังของป้อมปราการดังต่อไปนี้ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อปี 2311 ยังคงหลงเหลือไว้ให้ได้ชมในทุกวันนี้

2. พระราชวังเดิมกรุงธนบุรี พระราชวังเดิมหรือพระราชวังกรุงธนบุรีตั้งอยู่บนฝั่งทิศตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา อยู่ติดกับวัดอรุณราชวราราม ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอีกแห่งหนึ่ง

พระราชวังแห่งนี้นอกจากจะมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์แล้ว ความสำคัญทางสถาปัตยกรรมก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน คำว่า “ วัง ” หมายถึง ป้อมปราการหรือด่านหน้าอันแข็งแกร่ง ดังเช่นที่เรามักพบในทางภาคเหนือของประเทศไทยในจังหวัด ลำปาง และ สุโขทัย พระราชวังแห่งนี้ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อปี 2311 ภายในพระราชวังแห่งนี้ประกอบไปด้วย วัดอรุณราชวราราม วัดโมลีโลกยาราม และป้อมวิไชยเณทร์ (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “ ป้อมวิไชยประสิทธิ์ ”) เราชาวไทยขนานนามสถานที่แห่งนี้ว่า “ พระราชวังเดิม ”

3. คลองบางกอกน้อย เมื่อปี 2065 สมเด็จพระไชยราชาธิราชแห่งกรุงศรีอยุธยาได้ทรงโปรดฯ ให้ขุดคลองลัดแม่น้ำขึ้นเพื่อเป็นเส้นทางออกสู่ทะเล โดยตัดคลองมุ่งหน้าตรงไปทางใต้เพื่อเลี่ยงเส้นทางแม่น้ำสายสำคัญ คลองแห่งนี้เริ่มตัดตั้งแต่จุดซึ่งเป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปัจจุบัน (ทางตอนเหนือของพระบรมมหาราชวัง) ไปจนถึงวัดอรุณราชวราราม ต่อมากระแสน้ำส่วนใหญ่ได้ไหลเข้าสู่คลองลัดทำให้คลองกว้างขึ้นเรื่อยๆ กลายเป็นแม่น้ำสายใหญ่ดังที่เห็นในปัจจุบันนี้ ส่วนแม่น้ำสายเดิมก็แคบลงกลายเป็นคลอง แม่น้ำสายเดิมนั้นปัจจุบันนี้เรียกว่า “ คลองบางกอกน้อย ” คลองบางกอกน้อยมีเอกลักษณ์และมีมนต์เสน่ห์เฉพาะตัว และเป็นสถานที่อันเงียบสงบซึ่งเป็นต้นกำเนิดของชุมชนย่านชานเมืองและตลาด แบบดั้งเดิมของไทย ซึ่งยังคงอยู่จนมาถึงทุกวันนี้

4. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช้างต้น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช้างต้นครั้งหนึ่งเคยเป็นโรงช้างสำหรับช้างหลวงที่ขึ้นระวางเป็นช้างของพระมหากษัตริย์ โดยช้างเผือกหายากนับว่าเป็นสัญลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ แต่สำหรับนักท่องเที่ยวแล้ว ยังมีเรื่องต่างๆ อีกมากมายที่ควรทำความเข้าใจ ในสมัยอดีตช้างเป็นกำลังขับเคลื่อนในการทำศึกสงคราม ชาวเวียดนามทำลายล้างผู้รุกรานชาวมองโกลด้วยช้าง ชาวพม่าที่เมืองพุกามถูกชาวมองโกลสังหารหมู่ ซึ่งต่อมาชาวมองโกลได้ค้นพบวิธีทำลายกองทัพช้างของพม่า ชาวไทยสู้ศึกสงครามด้วยช้างสมัยที่ทำสงครามกับ พม่า และอาณาจักรเขมร จนกระทั่งเมื่อชาวโปรตุเกสนำปืนใหญ่มาขายให้กับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รูปแบบยุทธสงครามจึงเปลี่ยนแปลงไป

5. พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ พระบรมมหาราชวัง (ซึ่งรวมพื้นที่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือวัดพระแก้ว ด้วย) เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในกรุงเทพฯ พระบรมมหาราชวังแห่งนี้ก่อสร้างขึ้นเมื่อปี 2325 และประกอบไปด้วยที่ประทับของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ และวัดพระศรีรัตนศาสดารามซึ่งเป็นอารามหลวง บริเวณโดยรอบมีภาพจิตรกรรมเรื่องรามเกียรติ์ (ซึ่งเป็นมหากาพย์ของอินเดียเรื่องรามเกียรติ์ในแบบฉบับของไทย) และแบ่งออกเป็นเขตพระราชฐานชั้นนอก ชั้นกลาง และชั้นใน

6. พระราชวังดุสิต พระราชวังดุสิตเป็นชื่อที่ประทับซึ่งก่อสร้างขึ้นในแบบยุโรปและสร้างขึ้นเมื่อระหว่างปี 2440 ถึง 2444 เดิมทีพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเรียกพระราชวังแห่งนี้ว่า สวนดุสิตและต่อมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้เรียกว่าพระราชวังดุสิต พระที่นั่งที่สำคัญที่สุดได้แก่ พระที่นั่งวิมานเมฆ ซึ่งสร้างจากไม้สักทอง และเป็นพระที่นั่งสร้างจากไม้ขนาดใหญ่ที่สุดในโลกอีกด้วย พระที่นั่งวิมานเมฆมีห้องจัดแสดง 31 ห้อง ตลอดจนมีห้องท้องพระโรง ห้องบรรทม

และห้องสรง ขอแนะนำให้ไปเที่ยวชมภายในพระที่นั่งแห่งนี้เพื่อจะได้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงพระประวัติและยุครัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) มหาราชันย์ผู้ทรงประกาศเลิกทาสในประเทศไทย

7. เสาหลักเมือง กรุงเทพฯ ทางมุมทิศตะวันออกเฉียงเหนือตรงข้ามกำแพงพระบรมมหาราชวังเป็นที่ตั้งของศาลซึ่งเป็นที่ประดิษฐานเสาหลักเมืองของกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นที่สถิตย์ของพระหลักเมืองซึ่งคอยปกปักรักษากรุงเทพฯ ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นี้ เรายังพบเห็นเสาหลักเมืองเช่นนี้ตามสถานที่แห่งอื่นอีก และในประเทศไทยก็มีเสาหลักเมืองอยู่เกือบทุกภูมิภาค ซึ่งแนวความคิดนี้มีต้นกำเนิดมาจากประเทศอินเดีย และในประเทศไทยก็พบเห็นเสาหลักเมืองเป็นศิลาอีกด้วย

8. เกาะรัตนโกสินทร์ เกาะรัตนโกสินทร์ตั้งอยู่บนแผ่นดินที่มีน้ำล้อมรอบในลักษณะเกาะ คือ มีขอบเขตอยู่ภายในพื้นที่ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาทางตะวันตกกับคลองหลอด หรือคลองคูเมืองเดิมทางตะวันออก เกาะรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ “ เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน ” และ “ เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ” ทางด้านทิศใต้มีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเขตกัน และทางด้านทิศตะวันออกติดคลองหลอด (ซึ่งเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นคลองหลอดวัดราชนันทารามเมื่อปี 2525) คลองหลอดขุดขึ้นเมื่อรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งในสมัยนั้นราชธานีของสยามตั้งอยู่ที่กรุงธนบุรี ซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยงกัน (Yongan. 2009) ทำการศึกษาการสอนภาษาอังกฤษให้กับกลุ่มนักศึกษาต่างชาติที่ต้องการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ทดลองโดยแบ่งผู้เรียนเป็นสองกลุ่ม โดยกลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายที่เรียนเพื่อจะไปปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับภาษา ส่วนกลุ่มที่สองคือกลุ่มที่ไม่มีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานใดๆ ผู้วิจัยใช้วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนศึกษาจากแบบเรียนหรือบทความ ที่ผู้เรียนสนใจ สอนโดยภาษาที่ง่าย และเรื่องที่นำมาศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับสังคมและธรรมชาติและเป็นเรื่องบทความแบบกะทัดรัดสั้นๆ ได้ใจความ และเป็นภาษาอังกฤษที่ง่ายไม่ใช้คำศัพท์ที่ยากหลังการสอนแล้วได้มีทดสอบผลสัมฤทธิ์โดย 3 วิธี คือ การสังเกตการณ์ การแนะนำ และการสัมภาษณ์ ผลจากการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองกลุ่มแรกมีประสิทธิภาพในการเรียน เนื่องจากมีจุดมุ่งหมายในการมาศึกษา จึงมีความตั้งใจ รับผิดชอบ ในงานที่ผู้สอนมอบหมาย ซึ่งต่างจากกลุ่มทดลองที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่ากลุ่มแรก เนื่องจากไม่มีจุดมุ่งหมายเหมือนกลุ่มแรก นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการสอนภาษาอังกฤษต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมุติ การรายงานผลที่ปฏิบัติ โดยมีผู้คอยแนะนำการเรียน การอ่านเพียงอย่างเดียวจะไม่ได้ผล

ชลธิชา นางาม (2551) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ 1 ของนักศึกษาและอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการวิจัย

พบว่า 1) ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ 1 ของอาจารย์และนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางแต่ถ้าพิจารณาตัวเลขทางสถิติเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาหลักคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน 3) ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ 1 ของอาจารย์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.95 ส่วนด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 1.923) ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ 1 ของนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.89 ส่วนด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.64

คิม (Kim. 2008) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาโดยการใช้กิจกรรมมุ่งงานปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 64 คนโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 34 คน ได้รับความรู้ปฏิบัติที่มีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน ได้แก่ ประเภทการอ่าน ประเภทการเติมข้อมูลที่ขาดหายไป และประเภทการแต่งเรื่อง ส่วนกลุ่มที่ 2 นั้นมีจำนวนนักศึกษา 30 คน ได้รับการทำงานปฏิบัติที่มีระดับความยากง่ายอยู่ในระดับเดียวกัน โดยงานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทำการเปรียบเทียบระหว่างงานปฏิบัติที่มีลักษณะซับซ้อนกับงานปฏิบัติที่มีลักษณะเรียบง่าย ซึ่งใช้เวลาในการทำการทดลอง 2 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้งานปฏิบัติที่มีลักษณะซับซ้อนคือมีระดับความยากง่ายแตกต่างกันออกไปนั้นสามารถทำให้การเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ส่วนผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้งานปฏิบัติที่มีลักษณะเรียบง่ายคือมีระดับความยากง่ายในระดับเดียวกันนั้นไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนเลย

ทาวาโคลี และฟอสเตอร์ (Tavakoli; & Foster. 2008) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองโดยการใช้กิจกรรมมุ่งงานปฏิบัติ จุดมุ่งหมายของการวิจัยคือการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนในด้านความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว และความซับซ้อนของไวยากรณ์ โดยการใช้งานปฏิบัติที่มีลักษณะแตกต่างกัน คือ เป็นงานปฏิบัติที่มีความเรียบง่ายกับงานปฏิบัติที่มีความซับซ้อนโดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีจำนวนผู้เรียน 40 คน เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 19-47 ปี ได้รับความรู้ปฏิบัติที่มีความซับซ้อน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมีจำนวน 60 คน เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 19-45 ปี ได้รับความรู้ปฏิบัติที่มีความเรียบง่าย โดยงานปฏิบัติที่ใช้นั้นเป็นงานปฏิบัติในลักษณะให้ผู้เรียนเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ที่กำหนดให้ ผลปรากฏว่า ผู้เรียนกลุ่มที่ได้รับความรู้ปฏิบัติที่มีความซับซ้อนนั้น สามารถทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษในด้านความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว และความซับซ้อนของหลักไวยากรณ์ได้ ดีกว่าผู้เรียนกลุ่มที่ได้รับความรู้ปฏิบัติที่มีความเรียบง่าย

นูเรย์ (Nuray. 2007) ได้ศึกษาการคิดวิจารณ์และการแสดงความคิดเห็นในทักษะการเขียนของผู้เรียนโดยใช้การเขียนเรียงความ (Essay) และแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ที่เรียนนิชาวรรณคดี จำนวน 76 คน ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเขียนเรียงความ นักศึกษายังให้เหตุผลหรือหลักฐานมาสนับสนุนข้อคิดเห็นหรือข้อโต้แย้งของตนยังไม่เพียงพอ ทำให้ข้อมูลดูขาดน้ำหนัก ส่วนแบบสอบถาม พบว่า คำตอบเกือบทั้งหมดที่นักศึกษาเขียนตอบ แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีทักษะการคิดวิจารณ์อยู่ในระดับสูง

มิชโก้ (Michko. 2007) ได้ศึกษาวิเคราะห์ผลของการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮุสตัน สหรัฐอเมริกา พบว่าเทคโนโลยีมีผลอย่างมากต่อการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคโนโลยีของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยใช้นักศึกษาที่กำลังศึกษาในห้องปฏิบัติการที่ได้เรียนกับอาจารย์ผู้สอนเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนผ่านเทคโนโลยี จากนั้นนำผลมาเปรียบเทียบกัน สรุปว่าการเรียนจำเป็นต้องอาศัยทั้งบุคคลและเทคโนโลยี กระบวนการเรียนและบุคลิกภาพของผู้สอนมีความสัมพันธ์กัน

พรสุข ต้นตะรุ้งโรจน์ และอนงค์นาถ น่วมน้อย (2549) ได้ศึกษาการใช้ชีวิตทัศน์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยในรัฐอินเดียนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากประเทศญี่ปุ่น จีน เกาหลีใต้ ไต้หวัน ซาอุดีอาระเบีย และไทย พบว่าร้อยละ 100 สนใจในการฝึกพูดภาษาอังกฤษ ร้อยละ 70 เห็นว่าการพูดภาษาอังกฤษมีประโยชน์ ร้อยละ 65 เห็นว่าการพูดภาษาอังกฤษมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียน และการประกอบอาชีพ และร้อยละ 65 เห็นว่าทักษะการพูดภาษาอังกฤษจำเป็นที่จะได้รับการปรับปรุงและฝึกฝนเพิ่มเติมมากที่สุด

มะอบ พวงน้อยและคณะ (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรการฝึกอบรมที่สร้างขึ้นควรให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมซึ่งอาจมีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันและสำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาที่มีความหลากหลายทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะดัดแปลงปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมในด้านเนื้อหา เวลา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางภาษาที่เหมาะสมกับความจำเป็นในการใช้งานของผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละกลุ่มได้ตามสมควร และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่น่าสนใจสำหรับผู้เข้าอบรม ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น อาจเป็นการเปิดวิดีโอเทปหรือวีซีดีภาพยนตร์เสียงในฟิล์มเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจทางการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในชีวิตจริง ตลอดจนสร้างเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม วิธีคิดและการสื่อความหมายของสังคมตะวันตกที่อาจมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างจากวัฒนธรรมตะวันออกที่ผู้เข้าอบรมอาศัยอยู่หลายประการ โดยมีครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำการอธิบาย การถอดความภาษาที่สื่อความหมายในบางช่วงจากบทสนทนาในภาพยนตร์ ตลอดจนฝึกฝนทักษะการฟังด้วยตนเองในบางประโยคที่สำคัญและตรงกับเนื้อหาที่เรียน หรือฝึกอบรมเช่น

การแนะนำตนเอง การแนะนำผู้อื่น การถามสารทุกข์สุกดิบ การรับโทรศัพท์ การแนะนำสินค้า การโต้แย้ง ปัญหา เป็นต้น ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถเลือกภาพยนตร์แต่ละเรื่องเฉพาะส่วนที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนมาประยุกต์เป็นอุปกรณ์การสอนเพิ่มเติมได้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังอาจจัดกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมได้ออกไปพบปะพูดคุยกับชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อเป็นการฝึกการแนะนำตนเอง การพูดคุยเกี่ยวกับอาชีพ สินค้า สาขาวิชาซีพีที่จบการศึกษา ตลอดจนความสนใจอื่นๆ และเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันอีกทางหนึ่งด้วย

บู่ ที มินห์ ฮอง (Bui Thi Minh Hong. 2006) ได้ทำการศึกษาผลการใช้ CMC (Computer Mediated Communication) และ CALL (Computer Assisted Language Learning) ในการสอนทักษะพูดกับนักศึกษาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์แห่งฮานอย เพื่อพัฒนาทักษะการพูดของนักศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยในกระบวนการเรียนการสอน ผลการศึกษา พบว่า CMC และ CALL สามารถพัฒนาทักษะการพูดของนักศึกษารวมทั้งการออกเสียงได้เป็นอย่างดี โดยดูตัวอย่างจากภาพยนตร์ การฟังเพลง การสนทนาออนไลน์ ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจของนักศึกษาและมีประสิทธิภาพกว่าการใช้ตำราอย่างเดียว

เซเยอร์ (Sayer. 2005) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการพูดสนทนาของผู้เรียนโดยให้งานและวิธีการสอนเพื่อการสื่อสารโดยแนวคิดแบบสอนตรง (Direct Approach) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาวสเปน โปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 23 คน ผลการศึกษา พบว่าความสามารถในการพูดสนทนาของผู้เรียนพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากการวิเคราะห์บทสนทนาที่บันทึกไว้

แอนดี้ (Andy. 2005) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ในหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาแนวทางการสอนภาษาอังกฤษที่จะสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ของผู้เรียนอย่างสอดคล้องกับโลกแห่งความจริง โดยผลการวิจัย พบว่า วิธีที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิจารณ์ของตนเอง ได้แก่ การโต้เถียง (Debate) การวิเคราะห์สื่อบางชนิด หรือประเด็นที่น่าสนใจ (Media Analysis) และการแก้ปัญหา (Problem Solving) ซึ่งทั้งสามวิธีจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ของผู้เรียนได้

มุฮัมมัด (Muhammad. 2005) ได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์และการคิดวิจารณ์ของผู้เรียนในชั้นเรียนภาษา โดยผลการศึกษาพบว่า กระบวนการการสนทนาระหว่างครูกับผู้เรียนสามารถทำให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดได้ โดยครูต้องเปลี่ยนแนวทางในการตั้งประโยคคำถามหรือคำสั่ง ซึ่งครูควรตั้งประโยคที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของตนมากขึ้น เช่น ถ้าเดิมครูพูดว่า “Let’s look at these two pictures.” ก็ให้เปลี่ยนเป็น “Let’s compare the two pictures.” หรือถ้าผู้เรียนบอกว่า “I don’t know how to solve this question.” ครูควรจะพูดเป็น

แนวว่า “What can you do to get start?” นอกจากนี้การตั้งประเด็นปัญหา (Problem-posing) หรือหัวข้อที่น่าสนใจก็ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงความคิดเห็นเช่นเดียวกัน

ลูชินี (Luchini. 2004) ได้ศึกษากรณีศึกษาโปรแกรมการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาทักษะการพูดโดยใช้วิธีการปฏิบัติที่เน้นความถูกต้องและความคล่องแคล่วของการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง เพื่อพัฒนาทักษะการพูดของนักศึกษาชาวจีนในยุคที่จีนกำลังรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 268 คน จากสาขาวิชาที่แตกต่างกัน ยกเว้นนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยเองเป็นผู้สนับสนุนและประเมินผลโปรแกรมการสอนพูดภาษาอังกฤษ รวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์และตีความกิจกรรมการสอนที่เน้นการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและคล่องแคล่วโดยการทำงานเป็นกลุ่ม ในบรรยากาศการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ใช้เวลาในการทดลองสอนโปรแกรม 4 เดือน สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง 20 นาที ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมนี้ส่งเสริมทักษะการพูดของนักศึกษารวมทั้งการทำงานร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องมีการปรับสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอย่างเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

เซียเชน (Chia-chen. 2003: Online) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้ชีวิตทัศนในการพัฒนาทักษะการฟังของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษ จาก National University ทางตอนเหนือของประเทศไต้หวัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านทักษะการฟังเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมอร์ฟี (Murphy. 2003) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติโดยศึกษาในเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับงานปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาว่าลักษณะของงานและวิธีการในการทำงานปฏิบัติเป็นผลทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จด้านการใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และการใช้ประโยคที่ซับซ้อนหรือไม่ และประการที่สอง เพื่อศึกษาความแตกต่างของนักเรียนมีผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์และผลสำเร็จของงานหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจากประเทศต่างๆ ที่มาศึกษาในประเทศอังกฤษ ระดับปานกลาง จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบเรียน Cutting Edge (Intermediate) โดยสร้างกิจกรรมเน้นงานปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมที่เน้นการการใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว 2) กิจกรรมที่เน้นความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และ 3) กิจกรรมที่เน้นการใช้โครงสร้างประโยคที่ซับซ้อน ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของงานปฏิบัติและวิธีในการปฏิบัติงานไม่ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้ง 3 ด้าน แต่ความแตกต่างในด้านความรู้ มีผลต่อการปฏิสัมพันธ์กับงานปฏิบัติ กล่าวคือ นักเรียนจะมีวิธีในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ผลการศึกษานี้ได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ในการสร้างงานปฏิบัติ ครูควรนึกถึงความแตกต่างของผู้เรียนทั้งด้านความรู้และความเข้าใจ

อมรรัตน์ แสงเหลืองทอง (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกลวิธีการสื่อสารเพื่อการพูดภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

แตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกลวิธีการพูดภาษาอังกฤษของนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน จากกลุ่มตัวอย่าง 60 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) เมื่อจำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเกือบตรงกันมากที่สุด ใช้กลวิธีการกล่าวซ้ำในอันดับรองลงมา และใช้กลวิธีการพูดภาษาอื่นปนภาษาเป้าหมายน้อยที่สุดเช่นเดียวกันทุกกลุ่ม 2) นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ใช้กลวิธีการสื่อสารการพูดภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษระดับสูงใช้กลวิธีการสื่อสารการพูดภาษาอังกฤษแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษระดับปานกลางและระดับต่ำ และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษระดับปานกลางใช้กลวิธีการสื่อสารการพูดภาษาอังกฤษแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษระดับต่ำ

โธมัส (Thomas. 2000) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบโครงการในช่วงปี 1990-2000 ผลการศึกษาพบว่า การสอนแบบโครงการ เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากการสอนแบบโครงการช่วยเพิ่มทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน รวมทั้งความสามารถทางภาษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากการทำโครงการ

วอง (Wong. 2000) ได้ทำการวิจัยสำหรับวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกในหัวข้อ “The influence of gender and culture on the pedagogy of western EFL teachers in China” ซึ่งเป็นการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของเพศและวัฒนธรรมที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศจีน ซึ่งทำการสำรวจจากครูสอนภาษาอังกฤษชาวตะวันตกจำนวน 5 คน เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูที่สอนภาษาอังกฤษที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลทั้งหลายที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น สามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ด้วยกันคือ 1) ประสบการณ์และความคาดหวังของผู้สอน ได้แก่ ประสบการณ์การสอนของครู 2) สภาพความเป็นจริงและข้อจำกัดของบริษัทในภาษาแม่ ได้แก่ แหล่งการเรียนรู้ ห้องเรียน หนังสือเรียน ความใส่ใจของผู้เรียน เป็นต้น 3) อิทธิพลอื่นๆ ได้แก่ เจตคติของผู้เรียน ปัญหาส่วนบุคคล เป็นต้น ครูผู้สอนภาษาอังกฤษทั้ง 5 คนนี้ยังได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือ 5) การเรียนรู้วัฒนธรรมตะวันตกกับวัฒนธรรมจีนนั้นแตกต่างกันมาก 2) ความแตกต่างในการสอนภาษาระหว่างครูชาวตะวันตกและครูจีนนั้นมีอยู่ชัดเจน เนื่องจากครูชาวตะวันตกเน้นการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในขณะที่ครูจีนนั้นยังเน้นวิธีสอนแบบดั้งเดิมตามแนวคิดของจีน 3) การปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศจีนซึ่งสามารถทำได้ ดังนี้คือ เพิ่มการสอนในชั้นเรียนสำหรับผู้ทำงานกลุ่มย่อย อนุญาตให้ผู้เรียนใช้ภาษาจีนในห้องเรียนได้บ้าง และเลี่ยงการถามตอบรายบุคคลในชั้นเรียน ควรให้มีการตอบคำถามพร้อมกันทั้งห้อง

จากงานวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. หากผู้สอนมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน รวมทั้งใช้สื่อที่หลากหลายในการสอนจะส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพิ่มขึ้น

2. การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมโครงการเป็นวิธีการสอนที่ดีและมีประโยชน์สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนได้ การสอนอังกฤษด้วยวิธีสอนโดยใช้กิจกรรมโครงการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องเป็นผู้ช่วยเหลือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนเพื่อส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ เกิดการปฏิบัติจริง รู้จักค้นคว้าแหล่งข้อมูล มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ค้นพบและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งงานปฏิบัติ (Task-based Learning) นั้น ทำให้ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนในทักษะต่างๆ ดีมากขึ้น และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนสูงขึ้น ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้แบบกิจกรรมมุ่งงานปฏิบัติที่มุ่งเน้นสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการใช้ภาษาโดยการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงรูปแบบภาษาที่เรียนได้เรียนรู้นั้นมีลักษณะที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง เมื่อผู้เรียนเรียนแล้วสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ของรูปแบบภาษาและยังเป็นการทำให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

4. การเรียนภาษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้นเป็นสิ่งจำเป็นและยังช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงอีกด้วย

5. สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพและเป็นนวัตกรรมใหม่ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เหมาะสมอย่างยิ่งในการใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนภาษา

6. คำยภาษาอังกฤษนั้นจัดเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและสนุกสนานให้กับผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้มีโอกาสฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการฝึกการปฏิสัมพันธ์โดยผ่านการทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วหรือดำเนินการอยู่มาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของตัวบุคคล สภาพสังคม และรวมถึง

องค์การ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ส่วนการฝึกอบรม เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการอย่างเป็นระบบที่
 องค์การจัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้บุคคลเรียนรู้อันกระทั่งเกิดเป็นความรู้ ทักษะประสบการณ์ ความสามารถ
 ในการทำงาน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรวมทั้งทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์ของพนักงาน ซึ่งจะช่วยให้
 ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในองค์การ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อ
 ประสิทธิภาพของการฝึกอบรม ได้แก่ ความแตกต่างของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในด้านต่างๆ สถานที่
 ฝึกอบรม บรรยากาศและแรงจูงใจในการฝึกอบรม จิตวิทยาการเรียนรู้ และปัจจัยอื่นๆ เช่น ระยะเวลา
 การฝึกอบรม ทรัพยากร และงบประมาณ ในการจัดการฝึกอบรมจำเป็นต้องมีการ
 ประเมินผลการฝึกอบรมนั้น โดยเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลมาดำเนินการต่อเพื่อพิจารณาหรือ
 ตัดสินใจ และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่วางไว้ ว่าผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ การประเมินผลตามวัตถุประสงค์
 ที่ตั้งไว้แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ การประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน และการ
 ประเมินผลหลังจบการเรียน สำหรับการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นเป็น
 การประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียนจะทำให้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเรียน
 การสอน ซึ่งพบว่า สิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอนอันดับแรกคือต้องปรับปรุง
 วิธีสอนของผู้สอน ต่อมาคือ สื่อการเรียนการสอน และอันดับสุดท้ายคือ ตัวผู้สอนเอง โดยการปรับปรุง
 ดังกล่าวต้องให้สอดคล้องกับปัญหาหรือผลของการวัดผลและประเมินผลที่ได้รับด้วย ดังนั้น ผู้สอน
 ภาษาอังกฤษจึงควรพิจารณาและประเมินผลการเรียนการสอนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เป็นสิ่งที่บ่ง
 บอกถึงความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนด้วยเช่นกัน ในการจัดการเรียนการสอน
 ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น มีหลักการและวิธีการสอนต่างๆ ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับ 8 วิธี
 ได้แก่ 1) The Grammar Translation Method 2) The Direct Method 3) The Audio-Lingual
 Method 4) The Silent Way 5) Suggestopedia 6) Community Language Learning 7) The
 Total Physical Response และ 8) The Communicative Approach ซึ่งทั้ง 8 วิธี มีความจำเป็นอย่าง
 ยิ่งที่ครูผู้สอนต้องนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 พบว่า สื่อการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน การใช้กิจกรรมโครงการ การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งงาน
 ปฏิบัติ และการเรียนภาษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา จะส่งผลอย่างยิ่งต่อการเพิ่ม
 สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน และพบว่าในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น จำเป็นอย่าง
 ยิ่งที่จะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนซึ่งจะส่งผลให้การเรียนบรรลุไปตามเป้าหมาย
 ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 นั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ตระหนักถึง
 ความสำคัญในการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม
 โดยเฉพาะด้านการศึกษา จึงได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของภาษาทั้งภาษาอังกฤษ ที่เป็นภาษาใน
 การทำงานของอาเซียน และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 กับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งพบว่าวิธีการสอนภาษาอังกฤษใน

ฐานะภาษาต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มี 8 วิธี ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสอนแบบดั้งเดิมและคุ้นเคยเป็นอย่างดีสำหรับการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย คือ The Grammar Translation Method มาบูรณาการเข้ากับการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศแบบใหม่ คือ The Communicative Approach โดยนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมซึ่งเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นคนไทยและมีภาษาไทยเป็นภาษาแรก (First Language) จึงจำเป็นต้องใช้ทักษะการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นไทยในการเข้าใจความหมายที่ชัดเจนทั้งในรูปแบบของการอ่านและการฟัง และในทำนองเดียวกันยังจำเป็นต้องใช้ทักษะการแปลจากไทยเป็นอังกฤษในการโต้ตอบในรูปแบบการพูดและการเขียน นอกจากนี้ จำเป็นต้องมีการทบทวนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษที่จำเป็น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องประยุกต์ใช้วิธีสอนแบบ The Grammar Translation Method อย่างไรก็ตาม ในการเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น ควรต้องมุ่งเน้นการสื่อสารโดยใช้ทักษะทั้งสี่คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียน พร้อมๆกันอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรต้องมุ่งเน้นที่ความคล่องแคล่วของการใช้ภาษามากกว่าความถูกต้องของภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเริ่มต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องบูรณาการวิธีทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยสู่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติภายใต้บริบทสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในเขตกรุงเทพมหานคร ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล